Prosjektrapport

Prosjektrapport Ny GIV 2010–2013

Dette er hovedrapporten for prosjektet Ny GIV (2010–2013). Rapporten gir en oversikt over bakgrunn, status, resultater og utfordringene framover.

NyGIV

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

NY GIV – GJENNOMFØRING I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Som et ledd i Stoltenberg II-regjeringens satsing for å øke gjennomføringen i videregående opplæring, inviterte Kunnskapsdepartementet alle fylkeskommunene og Oslo kommune til å delta i et treårig prosjekt hvor kommuner og fylkeskommuner samarbeider om tiltak for å forbedre elevenes forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring. Prosjektet *Ny GIV* ble igangsatt i 2010 og ble som prosjekt avsluttet i desember 2013.

Gjennom Ny GIV er det iverksatt både nasjonale og lokale tiltak hvor tettere oppfølging av elevene spesielt og en forbedring av kvaliteten i grunnopplæringen generelt har stått sentralt. Prosjektet har vært ledet fra Kunnskapsdepartementet.

Prosjektene i Ny GIV er:

- *Overgangsprosjektet* – systematisk samarbeid mellom kommune og fylkeskommune om tett oppfølging av svakt presterende elever som risikerer ikke å mestre videregående opplæring.
- *Oppfølgingsprosjektet* – forsterket samarbeid mellom fylkeskommunen og NAV om ungdom som står utenfor videregående opplæring og arbeidsliv.
- *Gjennomføringsbarometeret* – felles mål for bedre gjennomføring i videregående opplæring og felles data- og statistikkgrunnlag for å vurdere måloppnåelsen.

Denne rapporten gir en oversikt over bakgrunn, status og resultater av Ny GIV og utfordringene framover. I tillegg har rapporten innledningsvis en generell del som gjennomgår temaer som er overgripende for de tre prosjektene, samt annet arbeid i departementet det er relevant å se i sammenheng med Ny GIV. Mer informasjon om Ny GIV og de ulike delprosjektene finnes også på regjeringen.no/nygiv.

Johan Raaum, 17.3.2014
ekspedisjonssjef, Kunnskapsdepartementet

1 Ny GIV – gjennomføring i videregående opplæring 5
1.1 Bakgrunn 5
1.2 Organisering av prosjektet Ny GIV 6
1.2.1 Partnerskap 6
1.2.2 Referansegruppe 6
1.2.3 ”Tett på”-dialog mellom staten og fylkeskommunene 6
1.2.4 Kommunikasjonsarbeidet 7
1.3 Annet frafallsforebyggende arbeid i regi av Kunnskapsdepartementet 7
1.3.1 Ungdomstrinnsmeldingen 7
1.3.2 Samfunnskontrakt for flere læreplasser 8
1.3.3 Stortingsmelding om Kunnskapsløftet og videregående opplæring 8
1.4 Samarbeid med andre departementeter 9
1.4.1 Losprosjektet 9
1.4.2 Innsats for ungdom i NAV 10
2 Overgangsprosjektet 10
2.1 Bakgrunn 10
2.2 Prosjektets hovedelementer 11
2.3 Organisering 11
2.4 Nærmere om intensivopplæring i ungdomsskolen – utforming og målgruppe 13
2.5 Ny GIV i videregående skole 14
2.6 Lærerskolering 14
2.7 Sommeraktiviteter 15
2.8 FYR-prosjektet 15
2.9 Ny GIV-rådet 16
2.10 Forskning 16
2.11 Veien videre 19
3 Oppfølgingsprosjektet 20
3.1 Bakgrunn 20
3.2 Prosjektets hovedelementer 20
3.3 Organisering 21
3.4 Tiltak i regi av OT, NAV og skole 22
3.5 Strategier og samarbeid mellom arbeids- og velferdssektoren og utdanningssektoren 23
3.6 NAV-veiledere inn i videregående skoler i fire fylker 25
3.7 Kommunepsykologer i Ny GIV-samarbeidet 26
3.8 Samarbeid med Husbanken 26
3.9 Felles koordinerte embetsoppdrag til fylkesmennene 26
3.10 Kompetansetiltak for ansatte i OT og NAV 26
3.11 Videreutdanningstilbud for OT og andre 27
3.12 Forskriftsendringer, nye rutiner og nytt kodeverk 27
3.13 Forskning 28
3.14 Veien videre 30

4 Gjennomføringsbarometeret 31
4.1 Bakgrunn 31
4.2 Organisering 32
4.3 Indikatorutvikling 32
4.4 Nasjonale mål og status 33
4.5 Kompetanseheving av fylkeskommunene 35
4.6 Dokumentasjon av indikatorene 35
4.7 Publisering av resultater - indikatorrapport og Skoleporten 36
4.8 Veien videre 36
Relevante kilder og dokumentasjon 37
Vedlegg: relevante brev 38

1 Ny GIV – gjennomføring i videregående opplæring

1.1 Bakgrunn

I den politiske plattformen for Stoltenberg II-regjeringen 2009-2013 fremgår det at:

«Regjeringen vil legge til rette for at alle elever kan fullføre en videregående opplæring som gir anerkjennelse i arbeidslivet eller for videre studier. Elevene skal bli bedre rustet fra grunnskolen av, få bedre støtte til å ta rette valg av videregående opplæring og det skal gjøres endringer i videregående som kan bidra til å motivere elevene til å fullføre videregående opplæring».

Regjeringen hadde et rådslag på Sogn videregående skole 15. februar 2010, hvor problemstillingen «hvordan frafallet i videregående opplæring kan reduseres» ble diskutert. Bakgrunnen var det store frafallet i videregående opplæring og de samfunnsmessige konsekvensene dette har. Nesten alle ungdommer starter i videregående opplæring etter endt grunnskole, men etter fem år er det bare rundt 70 prosent som gjennomfører med generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Personer uten videregående opplæring har lavere inntekt, svakere arbeidsmarkedstilknytning, større sannsynlighet for bruk av offentlige trygde- og stønadsordninger og økt sannsynlighet for kriminalitet og svak helse enn de som har fullført og bestått videregående opplæring. I tillegg går arbeidslivet glipp av verdifull kompetanse. Det ble vist til fremskrivninger utført av Statistisk sentralbyrå (SSB) av hvilken kompetanse arbeidsmarkedet vil etterspørre de neste årene.

Ved skolestart høsten 2010 var kampen mot frafall i videregående opplæring hovedtema ved besøk til Fyrstikkalleen videregående skole i Oslo. Her lanserte kunnskapsministeren Ny GIV:

- Nå går startskuddet for en nasjonal dugnad for å øke gjennomføringen. Vi er allerede i gang med samarbeid med fylkeskommunene, og vi vil ha systematisk samarbeid med politisk ansvarlige i alle fylker. Alle gode krefter lokalt og nasjonalt må nå dra i samme retning, sier kunnskapsminister Kristin Halvorsen.
- Vi vet at overganger kan være kritiske øyeblikk i opplæringen. Bedre samarbeid mellom ungdomsskole og videregående opplæring er noe av det vi vil jobbe med framover, sier kunnskapsminister Kristin Halvorsen.

Det overordnede målet med Ny GIV er å øke gjennomføringen i videregående opplæring fra 69 til 75 prosent innen 2015.

I departementet ble prosjektet etablert høsten 2010, med en prosjektdirektør og tre nasjonale prosjektledere. Prosjektdirektør har vært Dag Johnsen, prosjektleder for Overgangsprosjektet har vært Knut Alfarnæs, prosjektleder for Oppfølgingsprosjektet har vært Lennart Hartgen, og prosjektleder for Gjennomføringsbarometeret har vært Kjetil Helgeland. De ulike prosjektene har hatt noe ulik organisering.

Det er totalt brukt 611 mill. kroner på prosjektet. Midlene til Ny GIV har gått til å finansiere fylkeskommunale og kommunale prosjektledere, arbeidet med yrkesretting og relevans (FYR), sommeraktiviteter, skolering av lærere og forskning knyttet til prosjektet.

1.2 Organisering av prosjektet Ny GIV

1.2.1 Partnerskap

Som et ledd i å sikre god styring og fremdrift i prosjektet ble det i november 2011 etablert et partnerskap for Ny GIV ledet av ekspedisjonssjef Johan Raaum. Partnerskapet besto av medlemmer fra fylkenes tre utdanningsregioner, Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Utdanningsdirektoratet, KS, en representant fra fylkesrådmennene, en rådmann, en kommunalsjef i tillegg til representasjon fra Kunnskapsdepartementet.

1.2.2 Referansegruppe

For å sikre at flere synspunkter og brukerperspektiver blir ivaretatt i prosjektet, ble det i januar 2011 etablert en referansegruppe for Ny GIV ledet av statssekretæren i Kunnskapsdepartementet. Referansegruppen har vært bredt sammensatt, og har bestått av Helsedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Barne-, ungdoms og familiedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, VOX, KS, Norsk lektorlag, Norsk skolelederforbund, SAFO (Samarbeidsforumet for funksjonshemmedes organisasjoner, Sametinget), Skolenes landsforbund, Utdanningsforbundet, Elevorganisasjonen, Folkehøgskolerådet, FUG (Foreldreutvalget for grunnopplæringen), FFO (Funksjonshemmedes fellesorganisasjon), representanter for fylkesutdanningssjefene og fylkemennenes utdanningsdirektører.

1.2.3 ”Tett på”-dialog mellom staten og fylkeskommunene

Som et ledd i å skape engasjement, økt innsats og for å øke gjennomføringen i fylkene, var det viktig med god dialog og godt samarbeid mellom departementet og fylkene. Dette var bakgrunnen for at kunnskapsminister Kristin Halvorsen inviterte alle fylkesutdanningssjefene til en konferanse 30. november 2010 for å presentere utfordringene i arbeidet med å få flere til å gjennomføre videregående opplæring. Hun presenterte bakgrunnen for prosjektet Ny GIV, og ekspedisjonssjef Johan Raaum presenterte nasjonale mål og indikatorer som grunnlag for ”tett på”-dialogmøter mellom staten og fylkeskommunene. Fylkesutdanningssjefene har gjennom hele prosjektperioden blitt involvert i arbeidet gjennom Forum for fylkesutdanningssjefer (FFU).

Statsråden gjennomførte videre to dialogmøter med de politisk ansvarlige i fylkene i utdanningsregionene der målet var oppdatering av status for arbeidet med å øke gjennomføringen rundt omkring i fylkene herunder hva fylkene kunne lære av hverandre.

Det har videre blitt gitt informasjon til utdanningsavdelingene hos Fylkesmannen, og representanter fra prosjektet har deltatt på ulike konferanser, seminarer og møter i hele landet.

I tillegg har den nasjonale prosjektledelsen i Kunnskapsdepartementet har under hele prosjektperioden hatt utstrakt kontakt med prosjektlederne både i det daglige arbeidet og på de nasjonale prosjektledersamlingene. Videre mottar KD mottar hvert år en rapportering fra det enkelte fylke om bruk av midlene og vurdering av måloppnåelse. Sommeren og høsten 2013 gjennomførte departementet også fylkesvise møter med fylkeskommunene om situasjonen i fylket. Kunnskapsdepartementet har videre deltatt på skoleringssamlingene og slik hatt muligheten til å møte flere tusen lærere fra både ungdomstrinnet og videregående opplæring.

1.2.4 Kommunikasjonsarbeidet

I kommunikasjonsplanen for Ny GIV står det følgende: «Det er et mål at alle i målgruppene skal kjenne prosjektet. Opinionen generelt, lokalpolitikere, skolebyråkrater, lærere, skoleledere, rådgivere, elever, foreldre samt lærebedrifter er alle målgrupper for prosjektet.» Prosjektet mener vi har lyktes med å gjøre Ny GIV kjent for målgruppen.

Medieovervåkningen Retriever viser at det ble skrevet mye om Ny GIV landet rundt. Det være seg i lokale medier, regionmedier, gjennom NRKs distriktskontorer eller på kommuners og fylkeskommuners nettsteder. Prosjektet har vært godt synlig, men det har vært en utfordring å få Ny GIV til å framstå som et nasjonalt prosjekt i lokale medier. Kommunikasjonsavdelingen i Kunnskapsdepartementet, prosjektet og lokale prosjektledere har jobbet med å finne fram «de gode historiene» for å synliggjøre at Ny GIV har hatt betydning for en rekke elever og lærere.

Ny GIV har egne kampanjesider på regjeringen.no og egen logo. Det er laget en egen brosjyre om Ny GIV på engelsk.

1.3 Annet frafallsforebyggende arbeid i regi av Kunnskapsdepartementet

I tillegg til prosjektene i Ny GIV er det satt i gang en rekke tiltak i Kunnskapsdepartementet som skal bidra til å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Eksempler på slike tiltak er Samfunnskontrakt for læreplasser, strategien *Kompetanse for kvalitet* med etterutdanningstilbud i fag- og yrkesopplæring, forsøk med arbeidslivsfaget i ungdomstrinnet, hospiteringsordninger for lærere og instruktører i lærebedrifter, forsøk med praksisbrev og vekslingsmodeller på yrkesfag.

Både gjennomføring i videregående opplæring og satsing på grunnleggende ferdigheter står sentralt både i Meld. St. 22 (2010–2011) *Motivasjon – Mestring – Muligheter* og i Meld. St. 20 (2012–2013) *På rett vei*. De to stortingsmeldingene og samfunnskontrakt for flere læreplasser omtales begge her.

1.3.1 Ungdomstrinnsmeldingen

I Meld. St. 22 (2010–2011) *Motivasjon – Mestring – Muligheter* er det flere temaer som kan knyttes opp mot Ny GIV.

Målet i meldingen er å gjøre opplæringen på ungdomstrinnet mer praktisk og variert, slik at elevene får oppleve mer mestring og bli mer motiverte. Dette bygger på kunnskapsgrunnlaget i meldingen som viser at motivasjonen er lavere på ungdomstrinnet enn ellers i skolen samtidig som motivasjon er avgjørende for læringsutbyttet. Økt motivasjon blant elevene på ungdomstrinnet vil gi økt læring og et bedre utgangspunkt for å gjennomføre videregående opplæring.

Det viktigste tiltaket i meldingen er den femårige strategien *Ungdomstrinn i utvikling*, som omfatter skolebasert kompetanseutvikling i klasseledelse, regning, lesing og skriving for alle lærere på ungdomstrinnet. Meldingen legger også opp til en økning i fleksibiliteten i fag- og timefordelingen ved at skoleeier kan omdisponere 5 prosent av timetallet for en hel skole. Meldingen varsler også innføring av valgfag.

I meldingen er forskning om organisatorisk differensiering av elevene gjennomgått, et tiltak som har stått sentralt i Ny GIV Overgangsprosjektet. Meldingen fremholder betydningen av å videreføre opplæringslovens prinsipp om sammenholdte elevgrupper som hovedregelen (§ 8-2).

Likevel er departementet åpen for andre organisatoriske løsninger i kortere perioder for blant annet intensivopplæring i grunnleggende ferdigheter. Departementet legger til grunn at dette et godt stykke på vei kan ivaretas innen rammen av gjeldende lov. Det står likevel at departementet, når evalueringen av Ny GIV Overgangsprosjektet foreligger, vil vurdere om det er behov for enkelte justeringer i regelverket.

1.3.2 Samfunnskontrakt for flere læreplasser

13. april 2012 signerte NHO, Virke, Spekter, Fornyings-, administrasjons-, og kirkedepartementet, Maskinentreprenørenes forbund, KS, LO, YS og Unio og Kunnskapsdepartementet en samfunnskontrakt for flere læreplasser som vil kunne ha stor betydning for realiseringen av gjennomføringsmål i Ny GIV.

Formålet med samfunnskontrakten er både å sørge for at de unge får fullført fag- og yrkesopplæringen og tilby arbeidslivet den kompetansen vi trenger i framtiden. Samfunnskontrakten forplikter myndigheter, arbeidsgiverorganisasjoner og arbeidstakerorganisasjoner til sammen å nå målet om å øke antall nye læreplasser. Partene har kommet fram til enighet om ulike forpliktelser for å nå dette målet.

Læreplasstilgangen er imidlertid forskjellig i ulike bransjer, sektorer og yrker. Partene må selv vurdere konkret måloppnåelse innenfor egne sektorer, bransjer og fag, men samlet vil partene søke å nå følgende målsetninger innen utgangen av 2015:

- Antallet godkjente lærekontrakter skal øke med 20 pst. i 2015 i forhold til nivået ved utgangen av 2011.
- Øke antallet voksne som tar fag- eller svennebrev
- Øke andelen lærlinger som fullfører og består med fag- eller svennebrev

Partene har utarbeidet et felles indikatorsett som skal sikre oppfølging av måloppnåelsen. Det er etablert et kart som viser andel av virksomheter og type virksomheter i kommunene og fylkeskommune som er godkjente lærebedrifter og som har lærekontrakter. Gjennom dette kartet kan regioner, kommuner og bransjer sammenliknes og profilere seg, og partene kan følge utviklingen hvert år.

1.3.3 Stortingsmelding om Kunnskapsløftet og videregående opplæring

Kunnskapsdepartementet la 15. mars 2013 fram Meld. St. 20 (2012–2013) *På rett vei*. Stortingsmeldingen oppsummerer Evalueringen av Kunnskapsløftet og viser at elevenes læringsresultater har blitt forbedret på de første årstrinnene siden innføringen av Kunnskapsløftet.

En av hovedutfordringene som beskrives i meldingen, er at svært mange elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer velger seg over i opplæringsløp som gir generell studiekompetanse. Nesten halvparten av elevene i en slik «tredje vei» med to år på yrkesfag og ett år med påbygging til generell studiekompetanse stryker i ett eller flere fag. «Lekkasjen» fra yrkesfag til påbygging fører til at behovet for faglært arbeidskraft på vesentlige områder er større enn andelen som ender opp med fag- eller svennebrev.

Departementet intensiverer med denne stortingsmeldingen arbeidet mot frafall i videregående opplæring. Praksisbrevet innføres som et kortere opplæringstilbud for elever som ikke har forutsetninger for å gjennomføre et ordinært løp. Det legges til rette for at elever som ønsker en

yrkesfaglig vei til studiekompetanse, får et bedre og mer smidig opplæringsløp, uten at kompetansekravene reduseres.

For å stimulere til at flere elever velger å fullføre fag- og yrkesopplæringen, tar departementet sikte på å gi lærlinger med bestått fag- eller svennebrev en rett til påbygging til generell studiekompetanse. Departementet varsler en videre opptrapping av ordningen med y-veier fra relevante yrkesfaglige utdanningsprogrammer til relevante høyere utdanninger. På denne måten vil ikke det å gå ut i lære begrense mulighetene for å ta høyere utdanning på et senere tidspunkt.

Departementet legger også til rette for vesentlig større mulighet for fordypning i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Både for å videreutvikle de enkelte lærefagenes egenart og for å gi elevene et bedre faglig grunnlag for å gjennomføre.

Departementet dokumenterer i meldingen at enkelte av fag- og svennebrevene ikke gir elevene en kompetanse som vil være bærekraftig og konkurransedyktig. Departementet varsler derfor at tilbudsstrukturen i fag- og yrkesopplæringen skal gjennomgås i samarbeid med partene i arbeidslivet. Målet er å forbedre kvaliteten på opplæringstilbudene, tilpasse tilbudet bedre til arbeidslivets behov og heve verdien av fag- og svennebrevene.

Tiltakene skal samlet forbedre progresjonen og overgangene fra grunnskolen til videregående opplæring, og videre til arbeidsliv og høyere utdanning. Det åpnes for mer fleksibilitet og variasjon i opplæringsløpene slik at strukturen bedre kan imøtekomme elevers og fagområders ulike behov. Fullført videregående opplæring skal få større anerkjennelse som kompetanse, og skal i framtiden gi et bedre grunnlag for en yrkeskarriere eller en videre utdanningskarriere.

1.4 Samarbeid med andre departementeter

1.4.1 Losprosjektet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) bidrar i arbeidet med å motvirke frafall i videregående opplæring og deltar i partnerskapet i Ny GIV. BLDs rolle i partnerskapet er å se Ny GIV i sammenheng med den generelle barne- og ungdomspolitikken. Videre bidrar BLD med *Losprosjektet* i Ny GIV, og gjennom partnerskapet samordnes *Losprosjektet* med Overgangsprosjektet og Oppfølgingsprosjektet.

Losprosjektet har vært et 3-årig forsøksarbeid i 15 bykommuner (2011–2013). Formålet med prosjektet har vært å styrke den kommunale oppfølgingen av ungdom som er i særlig risiko for å havne utenfor skole og arbeid. Målgruppen for Losprosjektet har vært ungdom i alderen 14-23 år med *sammensatte behov*, det vil si ungdom som har behov for oppfølging fra flere tjenester og aktører. Gjennom *Losprosjektet* har ungdommene fått en person å forholde seg til – en *los* – som har hatt ansvar for å gi ungdom tett individuell oppfølging og bidra til at ungdommene bedre klarer å nyttiggjøre seg av tilbud som gis i skolen eller av andre tjenester.

Vadsø, Alta, Bergen, Arendal, Kragerø, Bamble, Porsgrunn, Skien, Hamar, Kongsvinger, Oslo, Fredrikstad, Askim, Trondheim og Ålesund kommune har deltatt i prosjektet og mottatt stimuleringstilskudd i prosjektperioden. Erfaringene er gode og arbeidet videreføres i flere av kommuene. Losene samarbeider med ungdomsskoler og videregående skoler i tillegg til flere ulike tjenester som blant annet barnevern, ungdomsskoler, NAV, OT, PPT, videregående skoler, kommunale helsetjenester, SLT-koordinatorer og spesialisthelsetjenester.

Ved siste rapportering i februar 2014 hadde om lag 400 ungdom mottatt hjelp gjennom Losprosjektet. De aller fleste ungdommene i prosjektet er 19 år eller yngre. NOVA har fått i oppdrag å gjennomføre en forskningsevaluering av *Losprosjektet*. Sluttevaluering av prosjektet vil foreligge sommeren 2014.

Losprosjektet ble avsluttet i 2013, men innsatsen videreføres i form av en ny tilskuddsordning i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

1.4.2 Innsats for ungdom i NAV

Ungdom er en prioritert gruppe for NAV-kontorenes arbeid. Unge er prioritert for deltakelse på arbeidsrettede tiltak, og har lenge hatt egne garantiordninger knyttet til bistand fra NAV-kontorene. Ungdomsgarantien skal sikre at ungdom under 20 år, som ikke har skoleplass eller arbeid, får tilbud om et arbeidsrettet tiltak fra arbeids- og velferdsforvaltningen. Ungdom under 20 år som kommer i kontakt med NAV-kontoret har ofte ikke fullført videregående opplæring. Denne gruppen følges derfor i stor grad opp i samarbeid med fylkeskommunen, og inngår i målgruppen for Oppfølgingsprosjektet i Ny GIV. Gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2013 ble de tidligere garantiordningene for arbeidsledig ungdom i alderen 20-24 år endret. Hensikten var å rette garantiene mot den delen av ungdomsgruppen som har behov for bistand for å komme i arbeid, samt rette mer oppmerksomhet mot den enkelte ungdoms individuelle behov. Det ble også innført en garanti for ungdom med nedsatt arbeidsevne. I forbindelse med budsjettet for 2014 ble målgruppen for denne garantien utvidet fra 20-24 år til 20-29 år.

Mange NAV-kontor har egne ungdomsteam for oppfølging av unge brukere. I behandlingen av statsbudsjettet for 2013 ble det bevilget midler til egne kontaktpersoner for arbeidet med oppfølging av unge utenfor utdanning og arbeid ved de største NAV-kontorene. Hensikten var blant annet å styrke kontorenes mulighet til å tilby godt koordinert innsats for ungdom som har sammensatte utfordringer. Kontaktpersonens rolle kan variere avhengig av det enkelte kontors organisering, og kan for eksempel inngå i ungdomsteamet ved kontoret.

2 Overgangsprosjektet

2.1 Bakgrunn

Overgangsprosjektets bærende idé var en erkjennelse av at hvis man skulle øke gjennomføringen i videregående opplæring, måtte arbeidet med frafallsreduserende tiltak settes inn før elevene begynner i videregående opplæring og deretter videreføres etter påbegynt videregående opplæring.

Kunnskapsdepartementet har i løpet av de siste årene iverksatt en rekke tiltak både på grunnskole- og videregående nivå for å øke gjennomføringen parallelt med Ny GIV-satsingen. Det har for eksempel blitt innført et økt timetall i flere fag i grunnskolen, etablert bedre systemer for oppfølging av nasjonale prøver og kartleggingsprøver, innført nye bestemmelser om vurdering i forskrift til opplæringsloven med den tilhørende satsingen *Vurdering for læring*, m.v. Disse satsingene er oppsummert i Meld. St. 20 (2012–2013) *På rett vei*.

Departementet forutsetter at elever følges tett opp gjennom hele grunnskolen – også i ungdomstrinnet. Likevel må grunnopplæringen ta høyde for at det vil være noen elever som ikke har gode nok forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring. Departementet tok derfor et initiativ overfor fylkeskommunene om å bistå dem i å etablere et varig og

bærekraftig samarbeid med kommunene slik at overgangen fra ungdomstrinnet til videregående opplæring skulle bli lettere og oppfølgingen av den enkelte elev tettere. Departementets vurdering var at tiden var overmoden for et nært strukturelt og strategisk samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner – og at dette var særlig viktig å få til et slikt samarbeid om elever som var i risikosonen for å falle ut av videregående opplæring.

Våren og sommeren 2010 innledet departementet en samarbeidsprosess med Forum for fylkesutdanningssjefer (FFU)/KS for å designe Ny GIV – Overgangsprosjektet. Som en følge av denne prosessen inviterte departementet i brev av 27.10.2010 alle fylkeskommuner og Oslo kommune til et treårig prosjekt der målet var at fylkeskommuner og kommuner skulle utvikle et bærekraftig samarbeid om svakt presterende elever i siste del av 10. klasse, i overganger og gjennom videregående opplæring.

2.2 Prosjektets hovedelementer

Overgangsprosjektet har som mål å øke elevenes motivasjon for og evne til å gjennomføre videregående opplæring. Overgangsprosjektet strekker seg i tid over fem semester – fra jul i 10. klasse fram til og med overgangen fra Vg2 til Vg3 (lære/skole).

Prosjektet tar konsekvensen av den nære sammenhengen det er mellom faglige prestasjoner på ungdomsskolen og sannsynligheten for å fullføre og bestå videregående opplæring. De svakest presterende elevene til jul i 10. trinn ble derfor invitert til å inngå en avtale om ekstra innsats det siste halve året på ungdomsskolen for å forbedre sine lese-, skrive- og regneferdigheter. Tiltaket skulle videreføres i videregående opplæring ved behov. Fylkeskommunene fikk stor frihet til å utforme oppfølgingstilbudene overfor svakt presterende elever.

Siden frafallet er størst på yrkesfag var et viktig tiltak i prosjektet å gjøre opplæringen på yrkesfag mer relevant og yrkesrettet. FYR ble derfor opprettet som et eget underprosjekt i Overgangsprosjektet i 2011.

I overgangen mellom ungdomsskolen og videregående og mellom Vg1 og Vg2 ble det lagt opp til at elevene kunne tilbys ulike former for sommeraktiviteter som sommerskole, forkurs til videregående, sommerjobb, osv. Det ble også innledet en dialog med folkehøgskolene for at de også kunne komme med slike tilbud.

Alle ungdomsskoler og videregående skoler fikk tilbud om å sende to lærere på skolering i departementets regi i hvordan de best kunne undervise de svakest presterende elevene slik at elevene forbedret sine grunnleggende ferdigheter og økte sin motivasjon for læring.

Det ble vektlagt at tiltakene rettet mot den enkelte elev skulle inngå i en helhet, og at tiltakene i begge skoleslag ble planlagt i fellesskap som et sammenhengende løp. Det var videre en forutsetning at antall involverte elever, skoler og kommuner skulle økes suksessivt gjennom de tre årene prosjektet varte.
Et sentralt mål med prosjektet har vært å skape permanente samarbeidsrelasjoner mellom kommunene og fylkeskommunene om de svakest presterende elevene gjennom skoleløpet fra ungdomstrinnet ut videregående.

2.3 Organisering

Prosjektet har bestått av en nasjonal prosjektledelse i Kunnskapsdepartementet i tillegg til et stort prosjektlederkorps av fylkeskommunale og kommunale prosjektledere.

I oppstarten av prosjektet ble det satt et mål om at prosjektledelsen i alle fylker skulle være operativ senest 1.1.2011. Videre var det et mål at antallet prosjektledere skulle økes fra to til fire per fylke i løpet av de tre årene; en fylkeskommunal og tre (felles)kommunale med regionansvar, slik at det ble en gradvis innfasing av alle kommuner i det enkelte fylke.

Fylkeskommunale prosjektledere – i alt 19 personer – ble suksessivt engasjert høsten 2010, slik at alle fylkeskommunene kom med fra starten av prosjektperioden. Prosjektet hadde "Kick-off"-samling i november, der daværende statsråd var til stede. Alle fylkeskommuner var med i hele prosjektperioden. I tråd med planen var det en gradvis økning av antall kommuner. I den første fasen av prosjektet var det 50 kommuner som kom med, i andre fase av prosjektet kom ytterligere 181 kommuner til og i tredje fase 199 kommuner. I skoleåret 2012–13 deltok alle kommuner.

Første året fikk hver fylkeskommune 1 mill. kroner til prosjektledelse, og de(n) deltakende kommune(r) fikk 1 mill. kroner til prosjektledelse til sammen i hvert fylke, samlet 2 mill. kroner pr fylke første året. Dette skulle finansiere ledelse og koordinering av prosjektet i henhold til mandatet, rapportering, deltakelse i regionale og nasjonale nettverk og samlinger i tillegg til å bidra aktivt til eskalering av prosjektet. I 2012 ble finansieringen til kommunal prosjektledelse økt til 2 mill. kroner og i 2013 til 3 mill. kroner. Fylkeskommunal prosjektledelse har i alle tre prosjektårene vært på 1 mill. kroner.

Stillingsressursene har blitt disponert på ulik måte i fylkene; noen er blitt delt det opp i flere koordinatorer/prosjektledere med mindre stillingsandeler, mens andre har funnet andre modeller. De fleste fylker har en regionvis prosjektorganisering.

Prosjektlederne er plassert på ulike nivå i fylkeskommuner og kommuner. Det er derfor store forskjeller på de fullmakter og den innflytelse prosjektlederne har. Noen skolefaglig ansvarlige var "tett på" sine prosjektledere, mens andre prosjektledere i mindre grad har vært i direkte dialog med skolefaglig ansvarlig i kommune/fylkeskommune.

Prosjektledernes ansvar har vært å bidra til kvalitetsutvikling i deltakende skoler, rekruttere skoler til prosjektet og lærere til kompetanseheving, og i dialog med skolene kartlegge hvilke elever som trenger intensivopplæring. Prosjektlederne har også hatt ansvar for å bidra til kunnskapsspredning og erfaringsdeling i og mellom skoler og kommuner, og til å sikre bærekraft i arbeidet med å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

FYR-prosjektet ble etablert som et underprosjekt/delprosjekt til Overgangsprosjektet høsten 2011. De fylkeskommunale prosjektlederne fikk ansvaret også for FYR, men noen fylker valgte å ha egne FYR-prosjektledere.

Departementet har i gjennomsnitt avholdt fire prosjektledersamlinger i året. Målet med disse samlingene har vært å sikre god informasjonsflyt mellom prosjektledelsen i departementet og i fylkene/kommunene, gi faglig påfyll og bygge nettverk mellom prosjektlederne.

I tillegg til den løpende dialogen med de fylkeskommunale prosjektlederne, rapporterer fylkeskommunen om status for prosjektet i sitt fylke en gang i året. Rapportene inneholder både en økonomirapportering og en kvalitativ vurdering av måloppnåelsen i det enkelte fylket. Disse rapportene utgjør noe av grunnlaget for departementets hovedrapportering.

2.4 Nærmere om intensivopplæring i ungdomsskolen – utforming og målgruppe

Et av hovedtiltakene i Overgangsprosjektet har vært intensivopplæring i lesing, skriving og regning for svakt presterende elever siste halvdel av 10. trinn. Målgruppen i prosjektet har vært de 10 prosent svakest presterende elevene etter første termin i tiende klasse på kommunenivå.

Det var en stor utfordring å identifisere målgruppen og sikre at den ble mest mulig ensartet i alle fylker. Det ble lagt opp til en nasjonal føring og et fylkeskommunalt skjønn. Disse elevene skulle få tilbud om intensiv oppfølging både motivasjonsmessig og faglig.

Elever som har spesialundervisning (individuell opplæringsplan) kunne inkluderes dersom de kunne nyttiggjøre seg den intensivopplæringen det ble lagt opp til, men de var i utgangspunktet ikke i målgruppa. Det samme gjaldt nyankomne minoritetsspråklige elever.

I invitasjonsbrevet som gikk ut til kommunene og fylkeskommunene 27.10.2010[1] heter det at «Departementet legger til grunn at omfanget på en slik intensivopplæring vil være på 8-10 timer pr uke fram til avslutning av skoleåret.» Dette ble senere presisert til maksimalt 7,5 klokketime per uke. Timene skulle i størst mulig grad tas fra norsk, matematikk og engelsk/norsk fordypning i 10. trinn. Dersom dette var praktisk vanskelig, kunne andre fag vurderes.

Det ble i invitasjonsbrevet understreket at det var flere måter å gjennomføre intensivopplæringen på. Den kunne for eksempel organiseres som forsterket opplæring innenfor den vanlige klassen/gruppen med ekstra lærerressurser, eller elevene kunne organiseres i egne grupper i den tiden intensivopplæringen ble gitt. For å sikre at opplæringen ikke var i konflikt med regelverket, ble det gitt mulighet for at skoleeier som en forsøksordning kunne søke som avvik fra lovbestemmelsene om organisering av elever, fag- og timefordeling og læreplaner for fag, jf. opplæringsloven § 8-2. Begrunnelsen for organisering av elever i egne grupper er at målgruppen for intensivundervisningen er elever med svært svake faglige forutsetninger, og at det er særlige hensyn man står overfor. Departementets generelle vurdering er at denne organiseringen av elevene etter faglig nivå ligger innenfor den handlefriheten loven åpner for, jf. Veiledning om organisering av elevene.

Det ble stilt krav om at skolen måtte inngå en eller annen form for avtale med de elevene som skulle delta i intensivopplæringen. Avtalen stilte krav til alle berørte parter; skole, foresatte og elever.

Selv om prosjektet var initiert av departementet, var det altså opp til kommunene som skoleeier å organisere gjennomføringen av tiltaket. Det var også kommunene som dekket utgiftene til gjennomføringen av intensivopplæringen, med unntak av at departementet finansierte utgiftene til lærerskolering.

Intensivopplæring ble gjennomført første gang i løpet av vinteren/våren 2011 for ca. 2000 elever i de skolene som var med i fase 1 av prosjektet, og i 2012 ble dette tilbudet gitt til rundt 5 000

[1] Se vedlegg

elever. I 2013 deltok ca. 6 000 elever i intensivopplæringen. Totalt har 1 019 ungdomsskoler og om lag 13 000 elever deltatt i Ny GIV.

2.5 Ny GIV i videregående skole

Det var en forutsetning at den tette oppfølgingen av svakt presterende elever skulle fortsette over i videregående opplæring. Det ble gitt få føringer fra departementets side om hvordan fylkeskommunen skulle gjennomføre tiltakene overfor svakt presterende elever. Mens Ny GIV i 10. klasse i stor grad ble bygd over samme lest: kartlegging, avtaleinngåelse og intensivopplæring, støtte og oppfølging, sto de videregående skolene fritt til å ta i bruk handlingsrommet sitt.

I prosjektets første fase ble det lagt til grunn at det var de elevene som mottok intensivopplæring i 10. klasse som var (de eneste) "Ny GIV-elevene" også i videregående. I desember 2012 – om lag ett år etter oppstart av prosjektet - ble det gjort justeringer i målgruppa til å omfatte alle skolens svakt presterende elever. Bakgrunnen for justeringen var at mange videregående skoler hadde flere elever som kom fra andre skoler enn de som hadde deltatt i intensivopplæringen som var svakere presterende enn disse. Det betydde at 10. klassinger som hadde gjennomgått intensivopplæring i prinsippet fikk tettere oppfølging i videregående enn elever som trengte det mer. Som en følge av dette identifiserte de videregående skolene seg mindre med Overgangsprosjektet enn det som er ønskelig for å få et vellykket resultat. Det førte til at på mange skoler ble det å følge opp Ny GIV-elever bare en liten del av arbeidet generelt for svakt presterende elever

På bakgrunn av slike tilbakemeldinger redefinerte departementet målgruppen for Overgangsprosjektet i videregående opplæring til å bli:

- De elevene som har gjennomgått intensivopplæringen i ungdomsskolen
- Elever i Vg1 som skårer på, eller under, kritisk grense på nasjonale kartleggingsprøver
- Skolens skjønn

2.6 Lærerskolering

Skolering av lærere står sentralt i Ny GIV-prosjektet. Den nasjonale lærerskoleringen skal ruste lærerne til å gjennomføre en mer målrettet undervisning – både motivasjonsmessig og ut fra den enkelte elevs faglige forutsetninger. De nasjonale sentrene for matematikk, lesing og skriving står ansvarlig for det faglige innholdet i skoleringen i samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Hensikten er å gi lærerne et større metoderepertoar for å forbedre svakt presterende elevers grunnleggende ferdigheter.

Skoleringen ble fram til sommeren 2013 gitt til en norsklærer og en matematikklærer fra ungdomskoler og videregående skoler fra hele landet. Fra høsten 2013 er tilbudet kun rettet mot lærere i videregående opplæring. Den felles lærerskoleringen har bestått av til sammen tre samlinger – totalt seks dager. De to første samlingene ble arrangert felles nasjonalt, mens den siste samlingen ble holdt lokalt i fylket. Fra høsten 2013 har skoleringen vart i 3 dager.

Ved prosjektperiodens slutt har til sammen har nesten 5 000 lærere i ungdomsskolen og videregående opplæring deltatt på denne kompetanseutviklingen. Skolering av lærere på ungdomstrinnet vil fortsette i en annen form som en del av ungdomstrinnssatsingen, mens skolering av lærere i videregående opplæring etter planen vil holde på ut 2016 med skolering av 900 lærere høsten 2014. I tillegg kommer skolering av lærere som del av FYR-satsingen, se eget avsnitt om FYR.

2.7 Sommeraktiviteter

Sommerferien innebærer et langt opphold fra de faste rammene som skolen gir, og for mange ungdommer i målgruppen til Ny GIV øker dette faren for at de velger å droppe ut av skolen. Våren 2011 ble det derfor åpnet opp for at skoleeier kunne tilby ulike former for sommeraktiviteter med finansiering fra departementet. Målet med sommeraktivitetene var å gi ungdommen nye erfaringer, faglig påfyll og en mykere overgang mellom skoleslagene slik at de skulle holde motivasjonen oppe gjennom sommeren. Elevene kunne tilbys ulike former for sommeraktiviteter som sommerskole, forkurs til videregående, sommerjobb, osv. Folkehøgskolene ble også invitert til å komme med tilbud til målgruppen.

Målgruppen for sommeraktivitetene ble gradvis utvidet. I 2011 var målgruppen Ny GIV-elever som hadde avsluttet 10. trinn og skulle over i Vg1. Fra og med 2012 kunne midlene finansiere sommeraktiviteter både for overgangene fra tiende trinn til Vg1 og fra Vg1 til Vg2. samtidig ble tilbudet utvidet til også å omfatte ungdommer i Oppfølgingstjenestens målgruppe. Fylkeskommunene kunne slik etablere felles tiltak som ivaretok hele Ny GIVs målgruppe med det mål å sikre alle ungdommer best mulig utgangspunkt til møtet med senere arbeidsliv og skolegang.

Alle fylkene har tilbudt ulike former for sommeraktiviteter gjennom hele perioden. Rapporten *Ny start med Ny GIV* (Sletten, Bakken og Haakestad NOVA 2011) inneholder en kort gjennomgang av sommeraktivitetene for 2011. Rapporten viser at de mest vanligste aktivitetene har vært mini-folkehøyskole, forkus til videregående/sommerskole og sommerjobb/arbeidstrening og at majoriteten av fylkene vurderte tilbudene som positive. NIFU gjorde en undersøkelse blant de fylkeskommunale prosjektlederne i 2012, og også her rapporteres det om at aktivitetene i overveiende grad er svært vellykkede. Imidlertid svares det samtidig at det er dårlig oppslutning fra målgruppen, og at dette både henger sammen med dårlig markedsføring og at det er vanskelig å motivere disse ungdommene til mer skole når sommerferien har begynt. Mange peker på at det er sommerjobb som er mest ettertraktet men samtidig det tilbudet som er mest kostbart.

2.8 FYR-prosjektet

Økt yrkesretting og opplevd relevans i fellesfagene på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene er viktig for å øke elevenes motivasjon og faglige ferdigheter. Departementet startet derfor FYR-prosjektet høsten 2011 som et underprosjekt i Overgangsprosjektet. Prosjektet er besluttet videreført ut 2016.

Prosjektet retter seg mot alle elever på yrkesfaglige utdanningsprogram, og ikke bare de svakest presterende elevene slik som den øvrige delen av Overgangsprosjektet. I oppstarten av prosjektet var det fellesfagene matematikk, engelsk og norsk som var omfattet, men senere ble det utvidet til også å omfatte naturfag.

I hvert fylke ble det valgt ut en eller flere knutepunkskoler for å arbeide med yrkesretting og relevans. Departementet frikjøpte en lærer ("fyrbøter") i hvert av de fire fagene (tre fag i starten og fire fag fra 2012) i minimum 25 prosent til dette arbeidet. Fyrbøterne har, i samarbeid med de fylkeskommunale prosjektlederne, hatt ansvaret for å bygge fagnettverk for yrkesretting og relevans med de andre skolene i fylket. Fyrbøterne har også vært sentrale i produksjon av læringsressurser til bruk i arbeidet.

De nasjonale sentrene for fremmedspråk, matematikk, lesing og skriving og etter hvert naturfagsenteret har det faglige ansvaret for FYR og de har også ansvar for kompetanseutvikling av fyrbøterne.

Det er til nå produsert mer enn 1 000 undervisningsressurser som deles på sentrenes hjemmesider og på Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA).

Det er gjennomført tre nasjonale FYR-samlinger per år, og de nasjonale sentrene har i tillegg hatt egne fagsamlinger. Lærerne som driver spredningsarbeid i eget fylke, har skoleåret 2012/2013 deltatt på samme skolering som Ny GIV-lærerne for å øke egen undervisningskompetanse i lesing, skriving og regning. Høsten 2014 vil 900 lærere på yrkesfag få tilbud om skolering i hvordan gjøre undervisningen mer yrkesrettet og relevant.

2.9 Ny GIV-rådet

Som et tillegg til den forskningsbaserte evalueringen opprettet departementet et interaktivt panel, «Ny GIV-rådet», med et tilfeldig utvalg av Ny GIV-elever fra hele landet, ca. 200 stykker. Rådet var i drift parallelt med intensivopplæringen våren 2012, det vil si i andre termin i 10. trinn, og i 1. termin på Vg1. Panelet ble avsluttet desember 2012. Panelet ble driftet av OnLive Research, som har lang erfaring i å drive denne typen paneler, blant annet fra arbeidet med ungdomstrinnsmeldingen. Hovedmålet var å gi elevene en mulighet til å gi direkte tilbakemeldinger til prosjektledelsen underveis på hva som fungerte godt eller ikke i intensivundervisningen

I sluttrapporten fra OnLive Research, konkluderes det med at Ny GIV synes å være et vellykket intensivopplæringsprosjekt med tanke på elevenes motivasjon og mestringsfølelse. Prosjektet og modellen innehar flere viktige faktorer som bidrar til å øke Ny GIV-elevenes tro og lyst til å fortsette utdanningen og begynne på videregående skole. Viktigst av alt ser det ut til at Ny GIVs fokus på å se og forstå elevenes læringsbehov har lykkes med å gi elevene lærelysten tilbake. Sammen med satsningen på de lærerne, mindre klasser, praktiske og alternative læringsmetoder, ser Ny GIV ut til å gi de svakest presterende elevene i ungdomskolen økt motivasjon og et bedre grunnlag for en videregående utdanning.

I rapporten peker det imidlertid på at til tross for gode tilbakemeldinger om Ny GIV på ungdomsskolen ser det ut til at opplæringsmodellen er best egnet til å dekke elevenes behov mens de går i ungdomsskolen. I den videregående skolen er det indikasjoner på at det er andre faktorer som bidrar til å holde elevenes motivasjon og arbeidsinnsats oppe. Spesielt i de yrkesrettede fagene opplever elevene at de gjennom den vanlige undervisningen får dekket sine behov for tettere relasjon til lærere og medelever, samt mer praktiske og interessante fag.

2.10 Forskning

Den forskningsbaserte evalueringen av Ny GIV som er initiert av Kunnskapsdepartementet består av fire delprosjekter fra ulike forskningsmiljøer og belyser ulike temaer ved Overgangsprosjektet. De fire delprosjektene belyser følgende tema:

- En representativ kartlegging og analyse av deltakelse, organisering og opplevd utbytte av intensivopplæringen. *Intensivopplæring i eller utenfor klassen? (Lødding og Holen NIFU 2013) og Ny start med Ny GIV (Sletten, Bakken og Haakestad NOVA 2011)* som gjennomførte en tilsvarende undersøklse for det første kullet.

- Den kausale effekten av deltakelse i intensivopplæringen for motivasjon for opplæring, grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter og gjennomføring av videregående opplæring. *Effektevaluering av intensivopplæringen i Overgangsprosjektet, Ny GIV (Eielsen, Kirkebøen, Leuven, Rønning og Raaum* SSB 2013).
- Hvordan intensivopplæring faktisk er blitt gjennomført og en analyse av undervisningskvaliteten. Studien er ikke representativ for alle deltakerne, men gir dybdekunnskap om kvaliteten på opplæringen gjennom bl.a. klasseromsobsevarsjoner. *Å se og bli sett (Rønning, Hodgson, Tomlinson Nordlandsforskning 2013)*.
- Om implementering av intensivopplæring på ungdomstrinnet og tiltak for målgruppen i overgangen til og i starten av videregående opplæring. Evalueringen ser på hvilke konsekvenser prosjektet har hatt for skolen som organisasjon. Studien er ikke representativ for alle deltakerne, men gir dybdekunnskap om implementering. *Ny GIV Overgangsprosjektet – konsekvenser for skolen (Helgøy og Homme UNI Rokkansenteret 2013)*.

SSB skal følge elevene som har fått intensivopplæring på ungdomsskolen gjennom hele videregående opplæring og derfor vil først levere en sluttrapport om funnene i 2017. Resultatene som det refereres til nedenfor stammer dermed fra delrapporten, men de øvrige rapporter er sluttrapporter. Det skal videre gjennomføres en evaluering av arbeidet med yrkesretting og relevans av Trøndelag Forskning og Utvikling AS som vil være ferdig desember 2014.

I tillegg har Østlandsforskning på oppdrag av KS utredet erfaringer med samarbeidet mellom kommuner og fylkeskommuner i Ny GIV-prosjektperioden.

Nedenfor presenteres de mest sentrale funnene fra forskningen.

- Skoleledere, lærere og elever gir i stor grad en positiv vurdering av både prinsippene bak intensivopplæringen og det subjektive utbyttet av opplæringen[2].
- 84 pst. av elevene var veldig fornøyd med timene, 75 pst. mente det de lærte var nyttig og interessant og 85 pst. ville anbefale andre elever å delta i intensivopplæringen.
- 65 pst. av elevene mente lærerne krevde at de jobbet hardere sammenlignet med andre timer på skolen og mer enn 85 pst. av elevene svarte at lærerne i Ny GIV hadde større tro på dem. Nesten 80 pst. syntes disse lærerne var flinkere til å forklare enn andre lærere, rundt 70 pst. svarte at de oftere spurte om hjelp og 77 pst. svarte at det var lettere å konsentrere seg i intensivopplæringen enn i de vanlige timene.
- Et stort flertall av ungdomsskolelederne og skoleeierne mener at intensivopplæringen bør starte tidligere enn i dag. En tredel mener intensivopplæringen bør starte på 8. trinn i ungdomsskolen[3].
- Henholdsvis 85 pst. og 76 pst. av lærerne mener at elevene er mer motiverte for opplæring og presterer bedre i ferdighetene de får opplæring i. Nesten 60 pst. mente at det stemte godt eller svært godt at elevene også presterer bedre i andre fag. Lærerne er enda mer optimistiske mht ferdigheter og motivasjon enn i 2012.

---

[2] NIFU, kap. 5.2-5.4, 6.9, kap. 7.2.3, 7.2.4, 7.6.

[3] NIFU, kap. 9.1 og 9.3

- 99 pst. av lærerne svarer de er svært eller ganske fornøyd med innholdet i skoleringen. Over 90 pst. av lærerne er svært eller ganske fornøyd med informasjon om skoleringen i forkant, tilgjengelige læremidler og tidspunktet for gjennomføringen.
- Nesten 98 pst. av lærerne sier de hadde fått brukt mye av innholdet i skoleringen i intensivopplæringen og 96 pst. mente det stemte ganske godt eller svært godt at de benyttet det de hadde lært i andre timer enn intensivopplæringen.
- Evalueringen viser at en vesentlig gruppe elever som rekrutteres er utenfor målgruppen for tiltaket. I 2011 hadde 40 pst. av elevene et karaktersnitt som tilsvarte de 10 pst. svakest presterende, mens 48 pst av elevene lå innenfor dette karaktersnittet i 2012 og bare 28 pst. i 2013[4].
- NIFU har gjennomført analyser av karakterfremgangen til intensivelevene. Analysene kan ikke fortolkes som kausale effekter av deltakelse, men gir en beskrivelse av utviklingen i karakterer for ulike elevgrupper. Konklusjonen er at karakterutviklingen har vært gunstig bare for elever med dårligst utgangspunkt. Intensivelever med de svakeste karakterene etter første termin hadde gjennomgående en positiv karakterutvikling. Den positive utviklingen ble redusert ved karakteren 2, og ved karakteren 3 har intensivelevene en negativ karakterutvikling i de fleste fag. For eksamenskarakteren i matematikk hadde elevene en negativ karakterutvikling allerede ved karakteren 2[5]. NIFU konkluderer videre med at elever med bedre karakterer enn 2 ikke bør delta i intensivopplæringen, slik den har vært utformet så langt.
- SSBs hovedkonklusjon er at intensivopplæringen for 2011 kullet ikke har noen tydelige effekter på relevante resultatmål, samtidig som de ikke kan utelukke moderate effekter med det metodiske opplegget som er anvendt i studien[6]. Forskjellene i fagkarakterer fra grunnskolen og gjennomstrømning i videregående mellom deltakere i intensivopplæringen og andre elever/skoler er ikke klart forskjellig fra null (i statistisk forstand). Det kan spores tegn til bedre motivasjon for opplæring, men funnet er ikke spesielt robust for hvordan effekten estimeres. Studien finner også en viss positiv effekt på progresjon til Vg2 og elevenes vurdering av lærer, men igjen er effektestimatene ikke spesielt robuste[7].
- Hovedkonklusjonen til Uni Rokkansenteret er at Overgangsprosjektet i begrenset grad har satt varige organisatoriske spor i den ordinære virksomheten til skolene og skoleeierne som er undersøkt i studien. Det er imidlertid vesentlige forskjeller mellom ungdomstrinnet og videregående opplæring. Rokkan fremhever videre at det er en risiko for at Ny GIV ikke har bærekraft på lengre sikt, ettersom Ny GIV har mindre betydning som fellesprosjekt for skoleeierne på de to forvaltningsnivåene.
- I videregående opplæring har fylkene implementert en rekke ulike type av tiltak for målgruppen. I videregående opplæring har fylkene i liten grad implementert et felles tiltak, slik tilfellet i større grad er på skolene på ungdomstrinnet. Fylkeskommunene ble også gitt stort lokalt handlingsrom til å utforme relevante tiltak. Det vanligste er

---

[4] Et karaktersnitt på inntil 2,4 og 2,6 avgrenset de 10 pst. svakest presterende i henholdsvis 2013 og 2014. Karaktersnittet er basert på matematikk, norsk skriftlig og muntlig, engelsk skriftlig og muntlig, samfunnsfag, naturfag og RLE.

[5] NIFU, kap. 4.4.

[6] Det skyldes at presisjonen i effektestimatene ikke er høy nok. I denne sammenheng viser begrepet presisjon til hvor store effektene må være for at designet skal kunne avdekke dem.

[7] Elevenes vurdering av læreren er basert på følgende spørsmål i Elevundersøkelsen: *Har du lærere som gir deg lyst til å jobbe med fagene?*

sannsynligvis at intensivelevene innfases i ordinære strukturer, og at det er mer fokus på sosialpedagogiske tiltak enn grunnleggende ferdigheter[8].

- Nordlandsforskning har vurdert kvaliteten på intensivopplæringen. Hovedkonklusjonen i studien er at gjennomføringen av intensivopplæringen i for liten grad tilpasser opplæringen til elevenes behov, og at lærerne viderefører sin ordinære undervisningspraksis, men innenfor langt lavere gruppestørrelse.

2.11 Veien videre

Det overordnede målet med Ny GIV er å øke gjennomføringen i videregående opplæring fra 69 til 75 prosent innen 2015. Hvorvidt man når dette måles kan først måles i 2016. Gjennomføringsbarometeret viser at det er svært krevende å nå målene, og at det er få fylkeskommuner som har en gjennomføring som er i tråd med de målene de selv har satt.

Forskningen, rapportene fra fylkeskommunene, Ny GIV-rådet og tilbakemeldinger fra prosjektledere, lærere, skoleledere m.fl. rundt omkring i landet tegner et relativt tydelig bilde av hvor vi står og hvilke utfordringer det er viktig å ta tak i hvis man skal klare å få til et bærekraftig samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner om svakt presterende elever og øke gjennomføringen i videregående opplæring.

Oppsummert kan status for arbeidet med å iverksette tiltak overfor svakt presterende elever i regi av Ny GIV beskrives slik:

Oppmerksomheten rundt arbeidet med å forbedre gjennomføringen i videregående opplæring har økt i alle fylker, og mange kvalitetstiltak er blitt gjennomført i regi av eller i tillegg til Ny GIV. Det er imidlertid for lite systematikk i arbeidet. Dette innebærer at det positive læringstrykket som er skapt på ungdomstrinnet gjennom Ny GIV i mange tilfeller avtar i videregående opplæring.

Det er knyttet utfordringer både til en del fylkers engasjement som skoleeier og til skolenes aksept for å bli styrt av skoleeier. Mange videregående skoler ser ut til å være preget av stor autonomi og moderat endringsvilje.

Lærere gir svært positive tilbakemeldinger på kvaliteten på skoleringen. Skoleringen gir metoder som er nyttige i undervisning både av elevene i målgruppa for Ny GIV og elevene generelt.

Svært mange av de om lag 13 000 grunnskoleelevene som har fått intensivopplæring, har fått fornyet tro på egne evner, ny motivasjon og økt lærelyst. Elevene er fornøyde med at de får en annen type undervisning enn det de har vært vant med. Intensivundervisningen traff imidlertid elevene *faglig* i mindre grad enn forventet. Det er kun de aller svakeste elevene, dvs. de med karakteren 2 eller lavere, hvor man finner en positiv karakterutvikling. Potensialet for å differensiere undervisningen og tilpasse opplegget til den enkelte elev utnyttes i for liten grad.

Med utgangspunkt i disse utfordringene inviterte departementet i brev av 7.11.2013 alle fylkeskommunene og Oslo kommune til å videreføre Ny GIV i videregående opplæring. I

[8] Rokkan

invitasjonen stilles det krav om at tiltakene må være målrettede og tydelig forankret i ledelsen både på fylkes- og skolenivå.

I det videre arbeidet vil det være viktig at fylkeskommunen fortsetter det samarbeidet som er etablert gjennom Ny GIV mellom videregående opplæring og avgiverskolen slik at skolene kan ha en helhetlig tilnærming til tiltak overfor denne elevgruppen. Dette ansvaret må ligge til fylkeskommunen.

Skoleringen er en suksess og vil derfor videreføres. For å få full effekt av skoleringen kreves at den kompetansen lærerne får, ikke bare kommer enkeltlærere til gode, men blir en felles kompetanse for hele skolen.

FYR-prosjektet møter stor velvilje blant lærerne på de videregående skolene og organiseringen med knutepunktskoler og involvering av de nasjonale senterne ser ut til å fungere bra. Utfordringen blir å sikre spredning av kompetanse slik at praksis i det enkelte klasserom over tid blir endret. Produksjonen av læringsressurser vil fortsette samtidig som Kunnskapsdepartementet vil stimule til at læringsressursene også brukes mer i undervisningen.

3 Oppfølgingsprosjektet

3.1 Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet igangsatte i 2009 et samarbeid for å kartlegge utfordringer i sektorenes innsats overfor ungdom i alderen 16-19 år som står utenfor opplæring og arbeid. Oppmerksomheten ble rettet mot hvordan den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten (OT) og arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV) kunne samarbeide om tiltak overfor denne gruppen. En gjennomgang viste blant annet at fylkeskommunene ikke hadde fullstendig oversikt over og i tillegg manglet kontakt med nær halvparten av sin målgruppe på 20 000 ungdommer.

På bakgrunn av gjennomgangen ble det i august 2010 besluttet å videreføre samarbeidet som et prosjekt i partnerskapet Ny GIV. Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet ble samtidig innlemmet i samarbeidet og partnerskapet.

Samarbeidet ble høsten 2010 til det vi kjenner som Oppfølgingsprosjektet i Ny GIV. Invitasjonsbrev av 9. november 2010, til alle fylkeskommuner og Oslo kommune er lagt til grunn som prosjektets mandat.[9]

3.2 Prosjektets hovedelementer

Oppfølgingsprosjektet skal, som Overgangsprosjektet, primært bidra til at nasjonale mål om økt gjennomføring i videregående opplæring nås. Mens Overgangsprosjektet skal hindre frafall, skal Oppfølgingsprosjektet jobbe for at de som faller fra (eller aldri begynner) motiveres og kvalifiseres tilbake til videregående opplæring eller til ordinært arbeid.

[9] Se invitasjonsbrev under vedlegg.

Målgruppen for prosjektet er ungdom mellom (15-21 år) som verken er i videregående opplæring eller arbeid, jf. § 13-1 i forskrift til opplæringslovens § 3-6, dvs. ungdom som har avsluttet grunnskolen og inntil det året de fyller 21 år.

Oppfølgingsprosjektet skal bidra til å etablere et bærekraftig, strukturert og målrettet system for oppfølging av ungdom i målgruppen. Dette skal bygges på en helhetlig bruk av arbeids- og velferdssektorens og utdanningssektorens virkemidler. Slike kan være praksisnær videregående opplæring, arbeidstrening i bedrift eller en kombinasjon av disse. I tillegg skal nødvendige helserelaterte tjenester eller hjelp etter lov om sosiale tjenester trekkes inn når dette er påkrevd.

Prosjektet har hatt et særlig fokusert på samhandling mellom OT, de videregående skolene, fagopplæringen og NAV med sikte på å kombinere ulike tjenester og virkemidler. I mandatet ber departementet om at fylkeskommunene også skal legge til rette for samarbeid med andre relevante aktører, som for eksempel kommunale etater med sosialfaglige oppgaver, helsemyndigheter og andre. I prosjektet deltar alle de 19 fylkeskommunene i tillegg til alle fylkesledd i NAV, samt NAV lokalt i kommunene.

Fylkeskommunene har et stort handlingsrom når det gjelder hvordan de vil innrette dette arbeidet. Statlige måltall på hvor mange som skal oppnå grunnkompetanse eller komme inn i arbeid er vurdert som uhensiktsmessig. Hovedmålet om å øke gjennomføringen fra 69 til 75 pst gjelder felles for hele Ny GIV.

Oppfølgingsprosjektet inneholder tre nasjonale innsatsområder:

1. Utprøving av opplæringsmodeller som kombinerer arbeidspraksis med læreplanmål
2. Styrking av samarbeidsrelasjoner - tidlig inn med oppfølging
3. Kompetanseheving for ansatte i oppfølgingstjenesten

3.3 Organisering

Kunnskapsdepartementet har den nasjonale prosjektledelsen for Oppfølgingsprosjektet. Oppfølgingsprosjektet på statlig nivå har etablert en interdepartemental arbeidsgruppe med representanter fra Arbeidsdepartement, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet. Prosjektet har også etablert en nasjonal ressursgruppe bestående av representantene fra den interdepartementale arbeidsgruppen samt representanter fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, Utdanningsdirektoratet, to fylkesledd i NAV, fylkesmann og nettverkskoordinatorer fra oppfølgingstjenesten i opplæringsregionene øst, sør/vest og midt/nord.

Det har vært tilsatt prosjektledere i samtlige 19 fylkeskommuner og etablert prosjektkontakter på hvert av de 19 fylkesleddene i NAV. Kunnskapsdepartementet har siden oppstarten av prosjektet finansiert prosjektledelse med 1 mill. kroner til deltakende fylkeskommuner. Dette skal finansiere ledelse og koordinering av prosjektet i henhold til mandatet, rapportering, deltakelse i regionale og nasjonale nettverk og samlinger i tillegg til å bidra aktivt til forankring og eskalering og av prosjektet i eget. Fra NAV er det tildelt en fast prosjektkontakt uten øremerket finansiering. Fra høsten 2012 har fylkesmannsembetene vært invitert til og deltatt på prosjektsamlingene. Embetene har vært invitert til å delta med representanter fra relevante avdelinger som skole, helse og sosial- og velferdsområdet.

Fylkeskommunal prosjektledelse er finansiert fordi samarbeidet mellom fylkeskommune (OT), NAV og stat er viktig for å utvikle permanente samarbeidsrelasjoner mellom sektorene. Prosjektlederne skal arbeide for å utvikle kompetansefremmende tiltak for målgruppen i samarbeid med skole, fagopplæring og NAV. De skal videre arbeide med utvikle bærekraftige strukturer i det tverrsektorielle samarbeidet om oppfølging, tiltaksutforming og tiltaksgjennomføring for målgruppen. Prosjektlederne skal også bidra til kunnskapsspredning og erfaringsdeling i eget fylke, og kompetansesamlingene for OT og NAV høsten 2011 utgjorde et viktig grunnlag for dette arbeidet.

Kunnskapsdepartementet har arrangert 3-4 nasjonale prosjektledersamlinger hvert år for de fylkeskommunale prosjektlederne og kontaktene på fylkeskontorene i NAV samt representantene i den nasjonale ressursgruppen. Samlingene er planlagt i samarbeid med den nasjonale ressursgruppen, og i særlig grad med Arbeids- og velferdsdirektoratet og Utdanningsdirektoratet. Samlingene er viktige for å sikre god informasjonsflyt mellom prosjektledelsen i departementet, i fylkene og i NAV for å gi faglig påfyll og for å bygge nettverk mellom prosjektledere og samarbeidspersoner. En av disse årlige samlingene avholdes sammen med prosjektlederne fra Overgangsprosjektet og Gjennomføringsbarometeret. Fylkesmannsembetene vært invitert til samlingene fra høsten 2012. Utover dette har prosjektleder i departementet deltatt på fylkesvise og regionale prosjektsamlinger, som for eksempel på samlinger i opplæringsregionenes i OT-nettverk.

I tillegg til den løpende dialogen med departementet, rapporterer de fylkeskommunale prosjektlederne om prosjektstatus i eget fylke tre ganger i året. Prosjektrapporteringen leveres i forbindelse med fylkeskommunenes rapportering av statistikk fra OT. Disse rapportene utgjør noe av grunnlaget for departementets hovedrapportering.

3.4 Tiltak i regi av OT, NAV og skole

OT har en målgruppe på 20 000 ungdommer mellom 15-21 år og knapt 200 årsverk til å sørge for en koordinert oppfølging. OT er derfor avhenging av å arbeide på systemnivå, blant annet ved å koordinere innsatsen til ulike sektorer, slik oppgaven også er forskriftsfestet. OT skal også arbeide på individnivå med oppfølging og veiledning, i tillegg til å sørge for at all ungdom som hører til målgruppen, gis tilbud om opplæring, arbeid, andre kompetansefremmende tiltak, eventuelt en kombinasjon av slike.

Eksempelsamlingen «Oppfølgingsprosjektet - samarbeid om oppfølging av ungdom» som er utgitt av Kunnskapsdepartementet i samarbeid med Arbeidsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet gir en rekke eksempler på tiltak for målgruppen som utformes i samarbeid mellom OT, NAV og videregående skoler.[10]

Kunnskapsdepartementet tar ikke stilling til hvordan fylkeskommunene organiserer samarbeidsstrukturene mellom OT, NAV, skole og fagopplæringen, eller hvordan man velger å utvikle og tilby tiltak. Fylkene har lange og ulike tradisjoner, og prosjektmandatet oppfordrer til å bygge videre på relevant samarbeid om målgruppen. Her er det likevel viktig å ha med seg at OT også har som mål å formidle ungdom til ordinært arbeid, når det vurderes som hensiktsmessig. Måloppnåelse her kan da i noen tilfeller fungere kontraproduktivt til

[10] http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2013/eksempelsamling-samarbeid-om-oppfolging-.html?id=751784

hovedmålet om økt gjennomføring. Mandatet bekrefter at det er viktig med et handlingsrom i samarbeidsstrukturene – både fordi målgruppen har så vidt sammensatte utfordringer og behov og av hensyn til tildels store ulikheter mellom fylkene.

I prosjektet har erfaringen vært at skolene tar en for lite aktiv rolle i samarbeid, særlig knyttet til samarbeid med bedrifter og øvrig arbeidsliv. Dette er en utfordring i samarbeidet om målgruppen. For det første bør de videregående skoler med yrkesfaglige utdanningsprogrammer ha gode relasjoner til, og godt samarbeid med, det arbeidslivet de utdanner for. Dette gjelder alt fra muligheter til utplassering, kompetanse hos lærerne, yrkesretting av undervisningen og lærling- og lærekandidatplasser. For det andre vil et godt kontaktnett og samarbeid med arbeidsliv og bedrifter gjøre det lettere for skoler å utvikle et bredere repertoar når det gjelder eget utdanningstilbud og muligheten til å gi alle elever en opplæring i tråd med deres forutsetninger. For det tredje har skolen den nødvendige kompetansen til å sørge for at ulike former for utplassering og praksis blir relevant og kompetansegivende. Dersom OT og NAV skal handtere målgruppen og rigge tiltak uten bidrag fra skolen, kan dette bidra til å dempe skolens drivkraft for å utvikle egne fleksible frafallforebyggende opplæringstilbud.

3.5 Strategier og samarbeid mellom arbeids- og velferdssektoren og utdanningssektoren[11]

For å bidra til bedre samarbeid mellom arbeids- og velferdssektoren og utdanningssektoren ble en sentral samarbeidsavtale inngått i 2007 mellom det daværende Arbeids- og inkluderingsdepartementet og KS. Avtalens overordnede mål var at flere unge og voksne arbeidsledige skal gjennomføre videregående opplæring. Et sentralt mål var å styrke samarbeidet mellom NAV og utdanningsmyndighetene i fylkene om overlappende målgrupper gjennom fylkesvise avtaler. På grunnlag av etablerte samarbeidsavtaler i alle fylker, ble den sentrale avtalen avviklet sommeren 2011. Ny GIV bygger derfor langt på vei videre på de lokale samarbeidsavtalene mellom NAV og fylkeskommune/kommune.

Oppdrag og styringssignaler til NAV

Med bakgrunn i Arbeidsdepartementets tildelingsbrev 2011, 2012 og 2013 har det i styringsdialogen med NAV fylkene vært lagt vekt på at NAV skal bidra aktivt i samarbeidet med fylkeskommunens oppfølgingstjeneste (OT) for å øke gjennomføringen i videregående opplæring. NAV skal bistå fylkeskommunen med råd og veiledning om arbeidsmarkedet. NAV-kontorene skal i samarbeid med OT bidra med tilbud om arbeidsrettede tiltak overfor ungdom som ikke er i stand til å fortsette opplæring gjennom et fylkeskommunalt tilrettelagt tilbud, og som blir stående uten arbeid eller skole. Det forutsettes at målrettet behovsvurdering gjennomføres i forkant av tiltak. De arbeidsrettede tiltakene kan kombineres med opplæring fra fylkeskommunen med sikte på fortsatt videregående opplæring i fylkeskommunens regi, eller overgang til arbeid.

Gjennom Lov om sosiale tjenester i NAV har NAV-kontorene en rolle i å yte ulike tjenester for å forebygge eller løse sosiale problemer. Ungdom med levekårsutfordringer knyttet til økonomi, boforhold eller sosiale problemer kan for eksempel få økonomisk stønad, tett individuell oppfølging, opplysning, råd og veiledning. NAV-kontorene kan også drive oppsøkende virksomhet for å fange opp og hjelpe utsatt ungdom. Virkemidler tilpasses den enkelte

[11]Dette delkapittelet er en orientering fra Arbeidsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet, basert på bl.a. tertialrapporteringer fra NAV.

ungdoms behov. Det er videre lagt vekt på at samarbeidet mellom OT og NAV skal videreutvikles og at sektorenes ansvarsområder og fylkesvise avtaler skal legges til grunn.

NAV fylkenes rolle – rapportert aktivitet
NAV har i tillegg til de 19 fylkeskontaktene etablert egne kontakter for OT ved lokale NAV-kontor i mange fylker. Organisering av Ny GIV i fylkene i form av styringsgruppe (ledernivå i fylke), prosjektgruppe og arbeidsgrupper, har gitt struktur til prosjektet i fylkene. Dette sammen med fylkenes samarbeidsavtaler og delavtale om ungdom utgjør en ramme for prosjektet. Partene deltar på hverandres møtearenaer og gjennomfører informasjon/opplæring av medarbeidere på NAV- kontorene, OT-rådgivere og andre ansatte i skolene om de respektive sektorenes ansvar, rolle og oppdrag i Ny GIV.

Ungdom under 20 år som registrerer seg ved NAV-kontoret blir fulgt opp i løpet av kort tid. Oppfølging skjer i tett samarbeid med oppfølgingstjenesten (OT) for ungdom som ikke har fullført videregående opplæring. For ungdom med sammensatte utfordringer skal aktuelle etater trekkes inn, for eksempel barnevern og psykiatritjenesten i kommunens PP-tjeneste.

Hovedinnsatsen for denne aldersgruppen skjer nå innenfor Ny GIV-satsingen. Rapportene fra fylkesleddene i NAV tyder på en økt bevissthet og involvering av andre etater i et tverrfaglig samarbeid. Individuelle samtaler med fokus på arbeid og motivering til å gjenoppta videregående opplæring vektlegges. Fylkene benytter også gruppeinnkallinger og noen arrangerer utdanningsmesser og jobbmesser.

Arbeidspraksis brukes mer målrettet enn tidligere, for eksempel som introduksjon til å få læreplass, og med et innhold som er relevant i forhold til en læreplan slik at det kan gi fradrag i læretiden. Arbeidspraksis kombinert med opplæring og tett oppfølging vurderes å være viktig. Karriereveiledning og karriereplankurs rapporteres å gi gode resultater i form av retur til relevant opplæringsløp eller arbeidsrettet aktivitet.

Kombinasjon av arbeidsrettede tiltak og opplæring
Fra begge parter lokalt er det økt oppmerksomhet om fordelene med å integrere opplæringselementer fra videregående opplæring i arbeidsrettede tiltak, særlig gjelder det arbeidspraksis. I tillegg til at det bidrar til mer målrettet bruk av arbeidsrettede tiltak, gir det ungdom økt motivasjon for framtidige utdanningsløp. Fylkene gjennomfører slike kombinerte opplegg og samarbeidstiltak i varierende grad. Samarbeid om grunnkompetanseløp og lærekandidatordningen er aktuelt for en del av ungdomsgruppa, og oppmerksomheten om dette har økt hos partene. NAV bidrar med arbeidspraksis der aktuelle opplæringselementer kan legges inn og bidra til at dette kan resultere i opplæringskontrakt/lærekontrakt.

Fra NAVs ståsted ser det ut til at samarbeidet har økt fylkeskommunens fokus på eget handlingsrom, blant annet ved at det må tilrettelegges for mer alternative opplæringsløp for elever i videregående opplæring. Fullføring av videregående opplæring er en stadig viktigere forutsetning for å få en stabil og varig tilknytning til arbeidslivet. At flere fullfører videregående opplæring er derfor viktig. Det er heller ikke gunstig at ungdom blir NAV-brukere i ung alder. Først og fremst må de motiveres til å bli i skolen ved at opplæringen tilrettelegges bedre i forhold til den enkeltes behov, og at opplæringen kan fullføres innenfor det ordinære utdanningssystemet.

Kombinasjoner av arbeidspraksis fra NAV og opplæring fra fylkeskommunen er blitt mye benyttet i Oppfølgingsprosjektet i Ny GIV. Erfaringer fra prosjektet viser imidlertid at fylkeskommunen har mulighet til å gjennomføre kombinasjoner av opplæring og arbeidspraksis innenfor eget handlingsrom, uten bruk av arbeidsrettede tiltak fra NAV.

På bakgrunn av dette er det viktig at fylkeskommunen følger opp erfaringene fra Oppfølgingsprosjektet i NY GIV med tanke på å benytte eget handlingsrom i større grad, og videreutvikle egne alternative modeller for gjennomføring i videregående opplæring.

Gjennom Kunnskapsdepartementets tilrettelegging av prosjektledersamlinger for fylke og NAV og kompetansesamlingene regionalt er det skapt felles kunnskap og økt forståelse hos partene lokalt som gir grunnlag for å finne, følge opp og gi relevante tilbud til hver enkelt ungdom i OTs målgruppe.

3.6 NAV-veiledere inn i videregående skoler i fire fylker

Som en del av Oppfølgingsprosjektet i Ny GIV har arbeids- og velferdsforvaltningen sammen med Kunnskapsdepartementet etablert et forsøk hvor veiledere fra NAV har arbeidssted ved videregående skoler fire dager i uken. En dag i uken arbeider de som en del av ungdomsteamet på NAV-kontoret. Veilederen skal ha tilgang til tjenester og virkemidler fra NAV til bruk for elever med behov. Rektor disponerer veilederen fra NAV som en del av bemanningen ved skolens elevtjeneste, mens NAV-lederen har det faglige ansvaret for tiltak og tjenester som ytes av NAV. Forsøket er ment å bidra til tett samarbeid mellom de videregående skolene og NAV-kontorene, og fleksibel bruk av tiltak og tjenester på tvers av sektorene. Forsøket prøves ut ved 6 store yrkesfaglige videregående skoler i Oslo, Akershus, Rogaland og Troms. Målet er å forebygge frafall ved å hjelpe ungdom som har sammensatte problemer slik at de kan fullføre videregående opplæring eller integreres i arbeidslivet.

Den primære målgruppen for utviklingsarbeidet er ungdom i aldersgruppen 16 til 21 år som får et individuelt tilpasset opplæringstilbud gjennom Oppfølgingsprosjektet. Den sekundære målgruppen er ungdom som står i fare for å falle ut av videregående opplæring, og som har behov for sosiale tjenester og tett oppfølging for å kunne fortsette opplæringen. Forsøket skal blant annet legge til rette for at målgruppen får hjelp i en tidlig fase, slik at de ikke må avbryte opplæringen for å få hjelp.

Det er primært virkemidler fra sosialtjenesteloven § 17 Opplysning råd og veiledning, § 18 Stønad til livsopphold og § 28 Rett til individuell plan som skal utvikles og tilrettelegges for ungdom gjennom forsøket. Dette innebærer at disse tjenestene tilpasses de unges livssituasjon. Der hvor ungdommer i Ny GIV er utplassert i arbeidspraksis må både ungdommene og bedriften få tett oppfølging, og en må ha fokus på å støtte ungdommene fra fullført videregående opplæring og over i arbeid.

Målet er å bruke tilrettelagte sosiale tjenester og andre kommunale tjenester i en koordinert og helhetlig oppfølging av elever med sammensatte livsutfordringer. Dette kan være psykiske vansker, helseproblemer, sosiale problemer og levekårsproblematikk.

Kunnskapsdepartementet samarbeider med Arbeids- og velferdsdirektoratet om delprosjektet som har en tidsramme fra 2013 til 2016.

3.7 Kommunepsykologer i Ny GIV-samarbeidet

I 2013 ble Ny GIV-samarbeidet også innrettet mot ungdom med psykiske vansker og behov for psykologfaglig bistand for å gjennomføre opplæringen. For å bistå skolene i oppfølgingen av elever med psykiske vansker, har Helse- og omsorgsdepartementet utvidet en ordning med rekrutteringstilskudd til kommuner for å ansette flere psykologer. Utvidelsen innebærer at psykologer kan ansettes i kommunene for også å samarbeide med fylkeskommunen om elever i videregående opplæring og ungdom i OT. Tilskuddsordningen økes fra 40 mill. kroner til 100 mill. kroner i 2014.

3.8 Samarbeid med Husbanken

Det ble etablert et formelt samarbeid med Husbanken og deres seks regionale kontorer i 2011. Ungdom med betalingsproblemer blir stadig flere, noe som gjør det stadig mer krevende for denne gruppen å etablere seg på boligmarkedet. God økonomiforståelse er også en viktig forutsetning for å mestre eget liv. Husbanken har derfor utviklet, i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet og Finansnæringens fellesorganisasjon, et digitalt læringsverktøy om privatøkonomi. Husbanken har utviklet et pedagogisk opplegg rundt læringsverktøyet til bruk i Oppfølgingstjenesten og NAV. Verktøyet ble lansert nasjonalt ved oppstarten av skoleåret 2013. Flere fylkeskommuner har hatt lokale kurssamlinger og implementert verktøyet lokalt gjennom Ny GIV, Oppfølgingsprosjektet. Husbanken planlegger nå kurssamlinger i nye fylker i løpet av 2014.

3.9 Felles koordinerte embetsoppdrag til fylkesmennene

Departementene samarbeider tett gjennom Ny GIV, Oppfølgingsprosjektet. Det er flere årsaker til at ungdom ikke søker seg til, ikke begynner eller slutter i videregående opplæring. Læringsutfordringer og lav motivasjon kan være symptomer på sammensatte problemer knyttet til eksempelvis levekår og psykiske vansker. I mange tilfeller kreves det en koordinert innsats fra flere instanser for å dekke den enkeltes behov for bistand.

I 2013 og 2014 ble det gitt felles kordinerte embetsoppdrag til alle landets fylkesmenn fra Arbeidsdepartementet, Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet. Oppdraget omfatter områdene helse, barnevern, utdanning, arbeid og velferd, og skal bidra til styrking av det tverrsektorielle samarbeidet og understøtte arbeidet med Ny GIV for å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

3.10 Kompetansetiltak for ansatte i OT og NAV

I løpet av høsten 2011 ble det gjennomført kompetanseheving for nær 800 ansatte i OT og NAV i regi av Ny GIV Oppfølgingsprosjektet. Høgskolen i Lillehammer utviklet og gjennomførte kompetansehevingen, på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Det var tett samarbeid mellom Høgskolen, Utdanningsdirektoratet, Kunnskapsdepartementet og en programkomité bestående av representanter fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, OT i opplæringsregionene, NAV og andre relevante fagpersoner.

Kompetansehevingens formål var å støtte opp under målsettingene i Ny GIV Oppfølgingsprosjektet og ble tilbudt som regionale samlinger fordelt på tre opplæringsregioner (nord, sør/vest og øst). Det ble holdt 2 samlinger i hver region, til sammen seks regionale samlinger.

Innholdsmessig hadde samlingene både et system- og et individperspektiv. Det ble lagt stor vekt på å synliggjøre og tydeliggjøre systemet rundt ungdommen; dvs. ulike sektorer, etater, regelverk, tiltak, ansvarsområder og roller.

Tiltaket ble evaluert og hadde gode resultater. Oppsummert vurderte 75 prosent av respondentene samlingene som bra eller svært bra. Generelt var deltakerne mer fornøyd med andre samling enn med den første. Hele 87,6 prosent av respondentene vurderte samling 2 som bra eller svært bra[12]. Deltakerne på samlingene var primært førstelinjeansatte i OT og NAV. De fylkeskommunale prosjektlederne samt prosjektansvarlige fra NAV i fylkene rekrutterte deltakerne.

3.11 Videreutdanningstilbud for OT og andre

Høsten 2012 ble det igangsatt et videreutdanningstilbud for ansatte i Oppfølgingstjenesten og andre med sosialpedagogiske oppgaver i og utenfor skolen ved Høgskolen i Finnmark og Høgskolen i Telemark. Kapasiteten er rundt 50 studieplasser. Den primære målgruppa for videreutdanningstilbudet er i utgangspunktet ansatte i oppfølgingstjenesten, men ansatte ved skoler og NAV kan også søke. Tilbudet skal sette deltakerne i stand til å følge opp og hjelpe elever til å gjennomføre videregående opplæring og etablere seg i arbeidslivet.

Tilbudet legger spesielt vekt på:

- Systemkompetanse og kunnskap om tverretatlig og tverrfaglig samarbeid
- Relevant regelverk – ulike samarbeidspartneres ansvar, rolle og oppgaver
- Kunnskap om ulike grupper ungdom og deres utfordringer
- Rådgivingsfaglig kunnskap
- Motivasjons-, kommunikasjons- og veiledningsferdigheter skal i særlig grad knyttes til samhandling og arbeid med ungdom i vanskelige livssituasjoner, ofte med sammensatte utfordringer
- Deltakernes praksis og erfaringer

Tilbudet har et omfang på 30 studiepoeng og legges opp som et deltidsstudium. Tilbudet vil dekke hele landet og vil bli nett- og samlingsbasert.

3.12 Forskriftsendringer, nye rutiner og nytt kodeverk

Som en del av arbeidet med å målrette OTs virksomhet ytterligere, ble OT-forskriften endret med virkning fra 1. februar 2012. Endringene var i hovedsak presiseringer av eksisterende rett og innebærer ingen nye oppgaver for OT. Hovedendringene er at forskriften:

- Vektlegger sterkere at OT skal etablere kontakt med ungdom i målgruppen
- Presiserer at tiltak utover videregående opplæring eller arbeid skal være kompetansefremmende tiltak
- Presiser at OT også skal informere foresatte til ungdom som ikke er myndige om den unges rettigheter til opplæring og oppfølging

I tillegg har Utdanningsdirektoratet;

- utformet en veileder til den nye OT- forskriften
- startet innhenting av OT- data tre ganger i året, mot tidligere to
- implementert et nytt status- og indikatorkodeverk for rapporteringen fra fylkene

[12] Se lenke til evalueringen i kildelista til slutt i rapporten

Nye rutiner for rapportering av data fra oppfølgingstjenesten (OT)
Fra og med skoleåret 2011–2012 innhenter Utdanningsdirektoratet data tre ganger i året fra oppfølgingstjenesten, mot tidligere to ganger årlig[13]. Bakgrunnen for overgangen fra to til tre årlige innsamlinger er at nasjonale myndigheter har behov for å få raskere informasjon om hva som er situasjonene for ungdommene som er registrert i OT. Hyppigere rapportering gir også økt fokus og større oppmerksomhet på registrering og oppfølging av OT-ungdommer gjennom hele skoleåret.

Nytt revidert kodeverk for OT tatt i bruk høsten 2011
Høsten 2011 ble det implementert et revidert kodeverk for saksbehandlerne i OT. Det er de samme kodene som også brukes ved rapportering fra oppfølgingstjenesten til Utdanningsdirektoratet. Alle fylkeskommuner har gjennomgått kursing av OT-saksbehandlere i det nye kodeverket. Kodeverket er tilgjengelig på Utdanningsdirektoratets nettsider[14].

Bakgrunnen for revideringen av kodeverket fra 2006 var behov for å gi OT et mer relevant og tydelig arbeidsverktøy i tillegg til å få bedre og mer pålitelig statistikk. Det var også nødvendig at statistikken i større grad speilet OTs målgruppe, slik den er definert i forskrift til opplæringsloven § 13-2.

3.13 Forskning

NOVA evaluerer fylkenes arbeid med målgruppen i Oppfølgingsprosjektet 2013–2014. Foreløpig er en kartleggingsundersøkelse offentliggjort i forbindelse med erfaringskonferansen for Ny GIV i november 2013. Sluttrapporten ferdigstilles i desember 2014.

Evalueringen viser at det er stor tiltaksinnsats for målgruppen. NOVA har kartlagt 137 forskjellige opplærings-, motivasjons- og aktiviseringstiltak som OT enten er involvert i eller kjenner til i sitt fylke for skoleåret 2012–2013. Det er igangsatt et betydelig antall tiltak for ungdom som står utenfor utdanning og arbeid, og mange av tiltakene har som mål å øke ungdommenes formelle kompetanse.

- I bare tre av tiltakene er ikke opplæring en del av tiltaket. De fleste av tiltakene skjer i bedrift, enten utelukkende i bedrift (32 prosent) eller i kombinasjon med alternativ opplæringsarena (24 prosent). Bare 16prosent av tiltakene skjer hovedsakelig på skole, mens 24 pst. foregår hovedsakelig på alternative arenaer.
- Det gjennomsnittlige antallet tiltak per fylke er sju.
- Målene for mange av tiltakene er overlappende. 55 av tiltakene har som mål at alle deltakerne skal nå læreplanmål (helt eller delvis), og ytterligere 22 tiltak har dette som mål for et utvalg av deltakerne. Halvparten av tiltakene har som mål at deltakerne skal få andre typer dokumentert kompetanse enn læreplanmål. Fire av ti tiltak har verken som mål å oppfylle læreplanmål eller gi andre former for dokumentert kompetanse.
- Rundt 30 pst. av alle tiltak i fylkene har kombinasjon av læreplanmål og arbeidspraksis som mål (for eksempel praksisbrev, lærekandidat).

[13] Tidligere datoer for datainnsamling var 01.01 og 15.06. Fra og med høsten 2011 er datoene for datainnsamling fra OT 15.11, 01.02 og 15.06.
[14] Se lenke i kildelista til slutt i rapporten

- Tiltak som både involverer fylkeskommunal opplæring og bedrifter har som oftest oppfylling av læreplanmål som mål, mens tiltak som involverer NAV og andre kommunale etater sjeldnere har dette som mål.
- De aller fleste ansatte i OT kjenner til at fylket tilbyr kombinerte opplæringsløp, men rundt 16 pst. svarer at slike tilbud ikke finnes og ti pst. er usikre. Dette kan skyldes at fylket primært tilbyr andre typer av kombinasjonstiltak som ikke nødvendigvis oppfyller læreplanmål.
- Omtrent fire av ti av de videregående skolene og tre av ti av ungdomsskolene har brukt alternative opplæringsløp for å forebygge frafall. Frafallsforebygging skjer dermed primært gjennom andre tiltak i skolene. Hele 92 pst. av skolelederne i videregående svarte at skolen brukte tiltak som tett oppfølging av enkeltelever (ringe opp eleven ved fravær, fysisk å hente eleven hjemme og lignende). Det er OT som oftest er pådriver for å etablere alternative opplæringsløp.

Rapporten viser at 84 prosent av ungdommene er positive til tiltaket de har vært i (50 prosent er svært positive). Tre av fire ungdommer har fått økt tro på at det skal bli lettere å få jobb. 75 prosent av de ungdommene som har gått på tiltak med mål om å fullføre videregående opplæring har styrket sin motivasjon for å fullføre. Bare ni prosent av ungdom på tiltak uten mål om gjennomføring sier det samme.

Det er viktig å ha med seg at ungdom som deltar i slike tiltak ofte har store motivasjonsvansker, ofte i kombinasjon med sammensatte utfordringer knyttet til helse, rus, problematiske hjemmeforhold med mer.

Delrapporten i evalueringen viser at flere av grepene i Oppfølgingsprosjektet har vært vellykket. Selv om forskerne peker på at prosjektet sannsynligvis har hatt begrenset betydning for arbeidsmåtene til OT og tiltakene som tilbys ungdommene, finner de likevel at mange som beskriver positive endringer i samarbeidet mellom OT, NAV og skolene. OT er tettere på ungdommene enn tidligere, og det er flere som fanges opp av tjenesten og kommer i aktivitet. Dette bildet bekreftes av Gjennomføringsbarometeret som viser at nedgangen i antall ukjente i målgruppen de siste årene, samtidig med en vesentlig økning i antallet som er i aktivitet.

Figuren under viser utviklingen i sentrale størrelser i Oppfølgingstjenesten i perioden 2009–2013

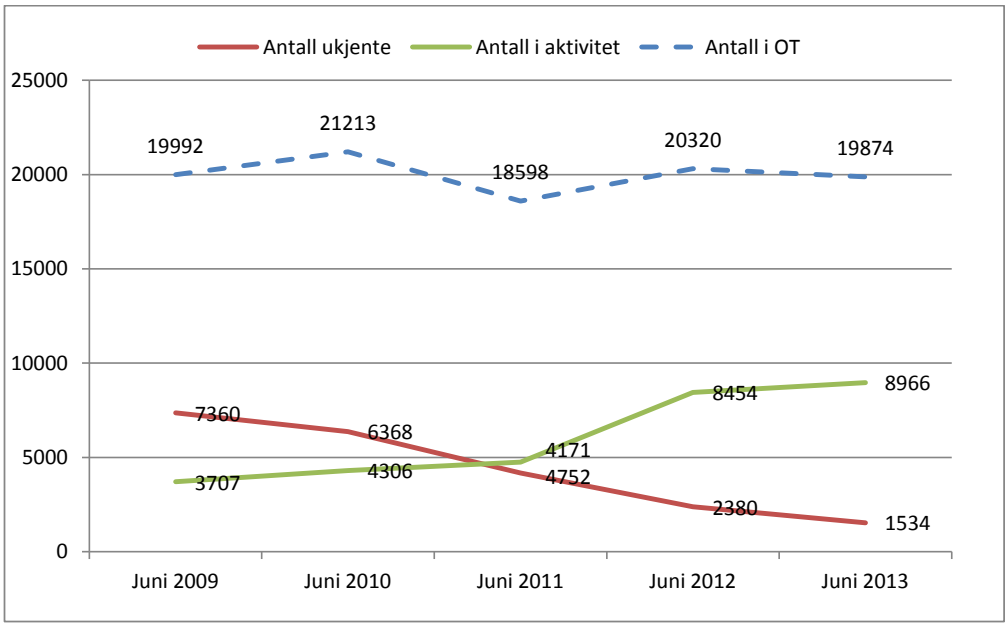

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Som figuren viser har antall ungdommer som er i *aktivitet* doblet seg i prosjektperioden fra om lag 4 500 juni 2010 til 9 000 i juni 2013. Videre har antall ungdommer med *ukjent* aktivitetsstatus blitt kraftig redusert fra vel 8 000 i juni 2009 til 1 500 i juni 2013.

Styrking av samarbeidsrelasjoner mellom aktørene er et sentralt mål for prosjektet, og det er på dette området prosjektet har hatt de mest substansielle virkemidlene, som gjennom kompetansetiltak og prosjektsamlinger. Dette har styrket samarbeidsklimaet mellom etatene, økt kunnskapen om både eget og "de andres" fag- og ansvarsområder.

Gjennom Oppfølgingsprosjektet har vi lykkes med å få kontakt med en stor gruppe ungdommer som tidligere var ukjente for OT og fått et stort antall i aktivitet. Tematikken knyttet til oppfølging av ungdom utenfor opplæring og arbeid har blitt løftet både på den lokale og den nasjonale dagsordenen gjennom prosjektet. Det er etablert tverrfaglige samarbeidslinjer på tvers av departementene, lokalt mellom etatene og ikke minst mellom forvaltningsnivåene.

Det er viktig at dette arbeidet fortsetter og forsterkes også i tiden fremover.

3.14 Veien videre

I noen fylker er de videregående skolenes og fagopplæringens manglende deltakelse og engasjement i samarbeidet om målgruppen en utfordring. Skolene og fagopplæringen må ta en mer aktiv rolle i samarbeidet om å tilby fleksible løsninger på praksisnær opplæring for elever som er i ferd med å falle fra og for ungdom som ønsker seg tilbake i en opplæringssituasjon. Dette er viktig for å bidra til at flest mulig kan bli værende i det ordinære utdanningssystemet, og hindre at unødig mange blir NAV-brukere i ung alder.

Noen særlige utfordringer er:

- Sammenhengen mellom den fylkeskommunale oppfølgingstjenestens (OT) målgruppe (20 000) og ressursbruk til oppfølging (200 årsverk) – er kapasiteten i OT tilstrekkelig?

- Fylkeskommunenes tiltaksrepertoar overfor målgruppen
- Fylkeskommunenes bruk av praktiske opplæringsmodeller (lærekandidat, praksisbrev) volumet er lavt, samtidig som mange står uten tilbud
- Fylkeskommunenes innsats for å formidle til og følge opp utsatte elever i bedrift
- De videregående skolenes samarbeid med andre sektorer (helse, barnevern, NAV)

Tverrsektorielt samarbeid er krevende. Selv om de ulike sektorene har overlappende målgrupper og felles mål, er det ulike kulturer som utfordres i tverrsektorielt samarbeid. Kunnskapsdepartementet arbeider aktivt for å involvere relevante sentrale myndigheter, herunder helsemyndighetene, med mål om å styrke innsatsen fra de kommunale tjenestene i arbeid med målgruppen. Dette arbeidet vektlegges i videreføringen av prosjektet.

Med utgangspunkt i disse utfordringene inviterte departementet i brev av 7.11.2013 alle fylkeskommunene og Oslo kommune til å videreføre Ny GIV i videregående opplæring. I invitasjonen settes det krav om at tiltakene må være målrettede og tydelig forankret i ledelsen.

Oppfølgingsprosjektet skal arbeide med å etablere tverrfaglige forebyggende tiltak også rettet mot elever i videregående opplæring med høy risiko for frafall. Arbeidet med tiltak for at ungdom utenfor opplæring og arbeid skal hjelpes tilbake til videregående opplæring eller inn i ordinært arbeid skal fortsette. Videreføringen skal blant annet omfatte arbeid med:

1. etablering av samarbeidsavtaler med kommuner om oppfølgingen av elever i videregående opplæring med høy risiko for frafall og ungdom utenfor arbeid og opplæring, herunder tiltak knyttet til levekårsvansker av betydning for frafall
2. utvikling av praksisnære og kvalifiserende tiltak, blant annet i samarbeid med NAV
3. samarbeid med Fylkesmannen om Ny GIV, jf. felles embetsoppdrag fra Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet for 2013 og 2014

4 Gjennomføringsbarometeret

4.1 Bakgrunn

Formålet med Gjennomføringsbarometeret var både å utvikle og legge til rette for et felles statistikkgrunnlag i fylkene samt å utarbeide indikatorer for vurdering av om hvordan vi ligger an med tanke på om vi når målene i Ny GIV. Utdanningsdirektoratet ledet arbeidet i Gjennomføringsbarometeret, og arbeidet videreføres også etter 2013. Utdanningsdirektoratet har arbeidet med å utvikle nye indikatorer om gjennomføring i videregående opplæring siden opprettelsen av Samordningsutvalget for styringsinformasjon om videregående opplæring i 2008. Gjennomføringsbarometeret er en videreføring og en forsterkning av dette arbeidet.

Gjennomføringsbarometeret skal, så langt det er mulig, gi informasjon på to nivåer:

- styringsinformasjon til samarbeidspartnerne som kan brukes til utforming av tiltak på nasjonalt og lokalt nivå
- styringsinformasjon til skoleeier som kan brukes i deres kvalitetsutviklingsarbeid.

I samarbeid med fylkeskommunene har vi etablert et indikatorsett for å vurdere tilstand og måloppnåelse i arbeidet med å øke gjennomføringen. For enkelte av indikatorene har vi satt nasjonale mål. Indikatorer gir både informasjon om hvordan elevene beveger seg gjennom

videregående opplæring, og hvordan ungdom som ikke er i videregående opplæring følges opp av Oppfølgingstjenesten.

I tillegg til utviklingen av indikatorer og statistikk, er bærekraft etter prosjektperioden sentralt. Dette krever at indikatorene og statistikken som er blitt utviklet i Ny GIV skal ha høy kvalitet og ha relevans utover prosjektperioden. Erfaringene fra prosjektperioden viser at det er behov for å justere enkelte indikatorer i etterkant av prosjektet.

Tilgjengelighet for alle nivå er sentralt for at indikatorene og statistikken skal brukes til utvikling av kvalitet utover prosjektperioden. Det har derfor vært sentralt at indikatorene publiseres i Skoleporten. De fleste indikatorene som er utviklet i løpet av prosjektet finnes i Skoleporten, mens andre vil publiseres der eller i Utdanningsdirektoratets kommende Statistikkportal. I prosjektperioden har det i tillegg blitt publisert aktuell statistikk og aktuelle indikatorer i en egen indikatorrapport for Ny GIV – Gjennomføringsbarometeret. Statistikken i barometeret er på nasjonalt og fylkeskommunalt nivå, mens enkelte av indikatorene i Skoleporten publiseres på skolenivå.

4.2 Organisering

Prosjektet har bestått av en nasjonal prosjektledelse i Utdanningsdirektoratet. I motsetning for de andre delprosjektene finansier ikke Ny GIV prosjektleder for Gjennomføringsbarometeret i fylkeskommunene. Enkelte fylkeskommuner har likevel valgt å opprette slike stillinger. Fylkeskommunene som ikke har ansatt egne prosjektledere har gjerne enkeltpersoner i organisasjonen som har et spesielt ansvar for statistikken (statistikkansvarlig).

De fylkeskommunale prosjektlederne/statistikkansvarlige har deltatt på de felles prosjektledersamlingene i Ny GIV. I tillegg har flere fylker benyttet seg av tilbudet om å få besøk av den nasjonale prosjektledelsen.

4.3 Indikatorutvikling

Gjennomføringsbarometeret er en videreføring og en forsterkning av arbeidet som ble initiert av Samordningsutvalget for styringsinformasjon i videregående opplæring. Bakgrunnen for Samordningsutvalgets ønske om nye indikatorer på gjennomføring var at den ene indikatoren som eksisterte – SSB sin gjennomstrømningsindikator – manglet aktualitet siden resultatene kom seks år etter påbegynt videregående opplæring, og at den i tillegg manglet informasjon om når i løpet og fra hvilke utdanningsprogrammer ungdommen sluttet. Disse begrensningene førte til at det oppstod mange fylkeskommunale indikatorer, noe som gjorde dialogen mellom sentrale myndigheter og skoleeier vanskelig siden man ofte hadde forskjellige definisjoner av frafall og dermed snakket forbi hverandre.

For å sikre bærekraften i prosjektet har fire premisser vært styrende for indikatorutviklingen. Indikatorene skal være felles (lages likt for alle enheter på alle nivå), være mer aktuelle ved at resultatene skal komme raskere, baseres på data som allerede hentes inn (for ikke å øke rapporteringsplikten) og lages på data av god/kjent kvalitet (unngå for mye usikkerhet).

Indikatorsettet består av følgende indikatorer:

- Gjennomføring med nasjonal målsetning om å øke andelen som fullfører og består innen fem år etter at de begynte i videregående opplæring. Indikatoren er den eneste som følger et kull gjennom hele utdanningsløpet, og gir en god indikasjon av hvor stor andel av et kull som fullfører og består videregående opplæring.

- Overganger i videregående opplæring med nasjonal målsetning om å øke andelen som fortsetter i videregående opplæring etter Vg1 og Vg2 og som fullfører Vg3 med vitnemål eller fag-/svennebrev. Indikatorene viser hvor stor andel som fortsetter på neste trinn for hvert skoleår, og gir en god oversikt over hvor i utdanningsløpet man finner de største utfordringene.
- Overgang fra grunnskolen til videregående opplæring viser hvor stor andel som har direkte overgang fra grunnskolen til videregående opplæring.
- Sluttet i løpet av skoleåret viser andelen elever som slutter på hvert trinn for hvert skoleår.
- Frafall fra videregående opplæring viser andelen elever som er borte fra utdanning i to år på hvert trinn for hvert skoleår.
- Ungdom uten og utenfor videregående opplæring viser andelen ungdom i alderen 16 til 25 år som verken har fullført og bestått eller deltar i videregående opplæring.
- Ungdom med ungdomsrett registrert i oppfølgingstjenesten (OT) viser andelen av ungdommene i alderen 16-21 år med ungdomsrett som er tilmeldt OT.
- Ungdom ukjente for oppfølgingstjenesten (OT) viser andelen av ungdommen tilmeldt OT som OT ikke har kommet i kontakt med.
- Ungdom under oppfølging og veiledning av oppfølgingstjenesten (OT) viser andelen av ungdommen tilmeldt OT som er i en oppfølgings- og veiledningsprosess med OT.
- Ungdom i aktivitet i oppfølgingstjenesten (OT) viser andelen av ungdommen tilmeldt OT som har kommet i aktivitet som opplæring, arbeid eller tiltak.
- Ungdom i tiltak (NAV/fylkeskommunale) i oppfølgingstjenesten (OT) viser andelen ungdom tilmeldt OT som har kommet i et tiltak, arbeidspraksis eller annet tiltak i regi av NAV, eller i opplæring eller arbeidspraksis i regi av fylkeskommunen, etter at de ble tilmeldt OT.
- Ungdom registrert i oppfølgingstjenesten (OT) to skoleår på rad viser andelen ungdommer registrert i OT i fjor som også er tilmeldt i år.
- Ungdom i oppfølgingstjenesten (OT) tilbake i skole/lære påfølgende skoleår viser andelen ungdommer registrert i OT i fjor som er tilbake i videregående opplæring i år.

I tillegg til indikatorene over, har vi i prosjektperioden arbeidet med å utvikle følgende indikatorer:

- Overgang og frafall fra opplæring i bedrift skal vise progresjonen for lærlinger..
- Fullført planlagt grunnkompetanse skal skille planlagt grunnkompetanse fra ikke planlagt grunnkompetanse.
- Fravær skal vise fraværet til elever i videregående opplæring.
- Bestått skal vise andelen som består for hvert trinn i videregående opplæring.
- Status et år etter (OT) skal vise hva som er status for ungdommene i OT året etter at de har vært i OT – tilbake i skole, lære, arbeid, OT eller ikke identifisert/rest.
- Andel ungdommer tilbake i skole/lære men som slutter i løpet av skoleåret (OT).

4.4 Nasjonale mål og status

For fire av indikatorene i Ny GIV har vi satt nasjonale målsetninger om forbedring. Generelt er det for kort tid siden prosjektstart til at statistikken og indikatorene kan si noe om måloppnåelsen i prosjektet. For en av indikatorene kan vi følge utviklingen fra nullpunktet i tre år, mens vi for de tre overgangsindikatorene har tall på utviklingen i to år fra nullpunktet. Endringer i indikatorene kan foreløpig ikke knyttes til aktiviteten i Ny GIV siden de gjelder ungdom som gikk i videregående opplæring før tiltakene i prosjektet startet.

Tabellen nedenfor viser mål, nullpunkt og status for de fire indikatorene med nasjonale mål:

Indikator	Nullpunkt nasjonalt	Nasjonale mål	Status nasjonalt
Fullført og bestått etter 5 år	69 % (2004-kullet)	75 % i 2015 (2010-kullet)	69,3 % (2007-kullet) (0,3 %poeng)
Overgang fra Vg1 til Vg2	83,8 % (2010)	+ 2 %poeng i 2013	83,7 % (2012) (-0,1 %poeng)
Overgang fra Vg2 til Vg3 / læreplass	79,9 % (2010)	+ 2 %poeng i 2013	80,7 % (2012) (0,8 %poeng)
Overgang fra Vg3 til vitnemål / læreplass	70,8 % (2010)	+ 2 %poeng i 2013	67,5 % (2012) (-3,3 %poeng)

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Andelen som fullfører og består innen fem år har ligget stabilt mellom 67 og 70 prosent siden 1999. På bakgrunn av tallene som var tilgjengelige i 2010 (2004-kullet) satt Ny GIV et mål om å øke andelen som fullfører og består med seks prosentpoeng – til 75 prosent – for 2010-kullet som måles i 2015. Statistikken for dette kullet vil være klar i 2016. Fra 2004-kullet til 2007-kullet økte andelen som fullførte og besto med 0,3 prosentpoeng til 69,3 prosent, og vi ligger derfor bak skjema for å nå målet om 75 prosent med jevn fremgang.

Andelen elever i Vg1 som fortsetter i videregående opplæring på et høyere trinn (Vg2, Vg3 eller læreplass), har økt siden overgangene i 2007. På bakgrunn av overgangene i 2010 satt Ny GIV et mål om å øke andelen elever med overgang fra Vg1 med to prosentpoeng innen 2013. Tall for overgangen i 2012 viser en nedgang på 0,1 prosentpoeng sammenlignet med overgangene i 2010. Utviklingen viser at vi ligger bak økningen som må til for å nå målet med jevn fremgang.

Andelen elever i Vg2 som fortsetter i videregående opplæring på et høyere trinn (Vg3 eller læreplass) har variert med kun 1,4 prosentpoeng fra 2007 til 2010. På bakgrunn av overgangene i 2010 satt Ny GIV et mål om å øke andelen elever med overgang fra Vg2 med to prosentpoeng innen 2013. Tall for overgangen i 2012 viser en økning på 0,8 prosentpoeng sammenlignet med overgangen i 2010. Men utviklingen er mindre enn den stipulerte økningen som må til for å nå målet med jevn fremgang.

Andelen elever i Vg3 som fullfører og består med vitnemål eller fag- og svennebrev økte fra 2007 til 2009. I 2010 snudde trenden, og andelen som fullfører og består er nesten tilbake på 2007-nivået – rett i overkant av 70 prosent. På bakgrunn av overgangen i 2010 satt Ny GIV et mål om å øke andelen med overgang fra Vg3 med to prosentpoeng innen 2013. Tall for overgangen i 2012 viser en nedgang på 3,3 prosentpoeng sammenlignet med overgangen i 2010. Nedgangen er størst innen påbygging til generell studiekompetanse hvor 900 færre elever fikk vitnemål.

Endringene i indikatorene for gjennomføring og overganger i løpet av prosjektperioden kan ikke knyttes til aktiviteten i Ny GIV siden de gjelder ungdom som gikk i videregående opplæring før tiltakene i prosjektet startet. Unntaket er siste tallene for overgang fra Vg1 hvor første kull med Ny GIV-elever er med. Denne statistikken kan imidlertid ikke brukes til å vurdere effekten av intensivopplæringen for disse ungdommene. Til å gjøre dette må man bruke evalueringen av overgangsprosjektet.

4.5 Kompetanseheving av fylkeskommunene

Innføringen av indikatorsettet avdekket at fylkeskommunene hadde behov for kompetanseheving. Fylkeskommunenes behov for kompetanseheving kan i hovedtrekk deles inn i to hovedområder - behov for mer kunnskap om indikatorene og behov for mer kunnskap om hvordan indikatorene kan brukes.

Fylkeskommunenes behov for økt kunnskap om indikatorene henger sammen med oppfordringen om å sette fylkeskommunale mål for økt andel som fullfører og består og økt andel med overgang mellom trinnene i videregående opplæring. Utfordringen var å sette fylkeskommunale mål på indikatorer som de ikke visste grunnlaget og beregningsmåten til.

For å imøtekomme behovet for mer informasjon om indikatorene ga vi tilbud om kompetanseheving til alle fylkeskommuner. Av kapasitetshensyn ble fylkeskommunene oppfordret til å gå sammen to og to, og fra 19. september 2011 til 18. april 2012 har 16 fylkeskommuner fått kompetanseheving (Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Nordland er de tre fylkeskommunene som ikke har takket ja).

Kompetansehevingen har tatt for seg spørsmålene:

- Hvordan forstå indikatorene?
- Hvordan forstå de nasjonale målene?
- Hvilke datakilder brukes?
- Hvordan beregnes indikatorene?
- Hvilke kvalitetsutfordringer har vi?

Fylkeskommunenes ønske om mer kompetanseheving på hvordan indikatorene kan brukes henger også delvis sammen med oppfordringen om å sette fylkeskommunale mål siden vedtak om mål ofte inngår i budsjettarbeidet. Det viste seg raskt at denne øvelsen, som ligner et mål- og resultatstyringssystem, var en utfordring for fylkeskommunene. Relaterte problemstillinger innen et slikt system er å fylle målene med tiltak og det å omsette Ny GIV indikatorene til styrbare mål for skolene og fagopplæringskontorene.

Der hvor fylkeskommunene har behov for bistand til å bruke tilgjengelig informasjon som statistikk og indikatorer i egen kvalitetsutvikling, er det Utdanningsdirektoratet og ikke Gjennomføringsbarometeret som er kontaktpunkt. Utdanningsdirektoratet har allerede etablert en rekke verktøy som støtter utvikling av kvalitet i opplæringen. Denne typen kompetanseheving legges med andre ord utenfor rammene til gjennomføringsbarometeret.

4.6 Dokumentasjon av indikatorene

Kompetansehevingen av fylkeskommunene og andre presentasjoner av prosjektet og indikatorene har avdekket et stort behov for mer detaljert informasjon om indikatorene – spesielt datagrunnlag og hvordan indikatorene beregnes. Fylkeskommunene har behov for

denne informasjonen i sitt kvalitetssikringsarbeid og for å vurdere utvikling over tid og forskjeller mellom skoler.

Vi har kartlagt informasjonsbehovet, og har gjort rede for problemstillingene. Dokumentasjonen vi har fremskaffet er publisert som veiledningstekster i Skoleporten.

4.7 Publisering av resultater - indikatorrapport og Skoleporten

Som nevnt innledningsvis publiseres egnede indikatorer i Skoleporten. Det kan imidlertid ta litt tid fra en beslutning om å publisere en indikator i Skoleporten, til den er å finne i Skoleporten. Dette henger både sammen med de spesifiseringer som må gjøres før data bestilles, tiden det tar å ekspedere bestillingen og tid til kontroller før publisering. Så langt er tre nye indikatorer publisert i Skoleporten – overganger i videregående opplæring, slutta og frafall. I tillegg er indikatoren gjennomføring endret til å inneholde mer informasjon enn det den har gjort tidligere.

Siden det kan ta lang tid å få indikatorene i Skoleporten og siden ikke all statistikk er egnet for publisering i Skoleporten, vil vi publisere indikatorer og aktuell statistikk i en egen indikatorrapport for Ny GIV – Gjennomføringsbarometeret. I prosjektperioden ble det publisert to utgaver i året (vår og høst), mens man etter prosjektperioden videreføre med én utgave i året (høsten). Barometeret inneholder både informasjon hentet fra indikatorene i Skoleporten og annen relevant statistikk. Statistikken i barometeret er på nasjonalt og fylkeskommunalt nivå, mens enkelte indikatorer er publisert på skolenivå i Skoleporten.

4.8 Veien videre

Oppsummert om Gjennomføringsbarometeret som prosjekt kan vi si at forsterkingen av indikatorutviklingen er vellykket. Antallet indikatorer om gjennomføring i Skoleporten har økt fra en til fire og vi har etablert et sett med totalt 13 indikatorer som skal følges i prosjektperioden. I tillegg arbeider vi med noen flere indikatorer som på sikt kommer til å inkluderes i Skoleporten eller Statistikkportalen.

Selv om kompetansehevingen som prosjektet har gitt fylkeskommunene (og andre) har tatt en del ressurser fra andre deler av prosjektet (indikatorutvikling), har det vært en god investering av tidsbruk. Vi har bare fått positive tilbakemeldinger på det opplegget som vi har kjørt.

I det fremtidige arbeidet vil fokuset igjen dreies tilbake på indikatorutvikling, herunder utvikling av nye indikatorer og statistikk og implementering av eksisterende indikatorer i Utdanningsdirektoratets kommende statistikksystem. Et premiss for dette arbeidet er at statistikken skal være relevant for politikkutviklingen og for praksis i sektorene, og at den skal gjøres tilgjengelig slik at den kan tas i bruk på alle nivå og bidra til utviklingen av kvaliteten i grunnopplæringen. Indikatorrapport for Ny GIV – Gjennomføringsbarometeret – vil videreføres som en årlig publisering.

Relevante kilder og dokumentasjon

Relevante stortingsmeldinger:

Meld. St. 20 (2012–2013), På rett vei:
http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-20-20122013.html?id=717308

Meld. St. 22 (2010–2011), Motivasjon – Mestring – Muligheter.:
http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-22-2010–2011.html?id=641251

Forskningsrapporter og statistikk:

Intensivopplæring i eller utenfor klassen? (Lødding og Holen NIFU 2013):
http://www.nifu.no/publications/1069860/

Effektevaluering av intensivopplæringen i Overgangsprosjektet, Ny GIV (Eielsen, Kirkebøen, Leuven, Rønning og Raaum SSB 2013):
http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/149900?_ts=14298e419f8

Å se og bli sett (Rønning, Hodgson, Tomlinson Nordlandsforskning 2013):
http://nordlandsforskning.no/images/Rapport_06_13_NY.pdf

Ny GIV Overgangsprosjektet – konsekvenser for skolen (Helgøy og Homme UNI Rokkansenteret 2013).
http://rokkan.uni.no/rPub/files/335_rapport_3_2013_helg__y_og_homme.pdf

Ny start med Ny GIV? (Sletten, Mira Aaboen; Bakken, Anders og Haakestad, Hedda NOVA 2011): http://nova.no/id/24598

Fra Ny GIV til varig givende (Røhnebæk, Lauritzen, Andersen Østlandsforskning 2014):
http://ks.no/PageFiles/59534/Fra-Ny-GIV-til-varig-givende-rapport.pdf

Oppfølgingsprosjektet i Ny GIV – En kartleggingsundersøkelse (Sletten, Mira Aaboen; Bakken, Anders og hans Christian Sandlie NOVA 2013).
http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjonar/Rapporter/2013/Oppfoelgingsprosjektet-i-Ny-GIV

Sluttrapport fra Ny GIV-rådet:
http://www.regjeringen.no/upload/KD/Kampanjer/NyGiv/Overgangsprosjektet/Sluttrapport_Ny_GIV_Raadet_2012.pdf

Gjennomføringsbarometeret: http://www.udir.no/Tilstand/Analyser-og-statistikk/Ny-GIV/Gjennomforingsbarometer/

Annet:
Samfunnskontrakt for flere læreplasser: http://lærlingløftet.no/samfunnskontrakten/

Evaluering av kompetanseheving OT/NAV: http://www.udir.no/Spesielt-for/Radgivere1/Positiv-evaluering-av-Ny-GIV-/

Evaluering av praksisbrevordningen: http://www.udir.no/Tilstand/Forskning/Forskningsrapporter/NIFU/Vellykket-forsok-med-praksisbrev/

Eksempelsamling Ny GIV Oppfølgingsprosjektet–samarbeid om oppfølging av ungdom (Kunnskapsdepartementet, Arbeidsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2013): http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2013/eksempelsamling-samarbeid-om-oppfolging-.html?id=751784

Oppfølgingsplan for arbeid og psykisk helse 2013-2016 (Arbeidsdepartementet og Helse og omsorgsdepartementet 2013): http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/ad/rapporter-og-planer/planer/2013/oppfolgingsplan-for-arbeid-og-psykisk-he.html?id=733368

Nordisk kunnskapsbank om frafall i videregående opplæring: http://www.kunskapsbanken.org/prosjekt/ny-giv-oppf%C3%B8lgingsprosjektet-norge

Nytt kodeverk for Oppfølgingstjenesten: http://www.udir.no/Tilstand/Analyser-og-statistikk/Revidert-kodeverk-for-oppfolgingstjenesten/

Vedlegg: relevante brev

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Fylkeskommunene
Oslo kommune

Deres ref	Vår ref	Dato
	201005360/KAL	27.10.10

Ny GIV: Partnerskap for økt gjennomføring i videregående opplæring

Som ledd i regjeringens satsing for å øke gjennomføringen i videregående opplæring, Ny GIV, vil Kunnskapsdepartementet invitere alle fylkeskommunene/Oslo kommune til å delta i et omfattende treårig prosjekt hvor kommuner og fylkeskommuner skal etablere et varig samarbeid om tiltak for å bedre elevenes forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring.

Det er for mange elever på ungdomstrinnet som har for lav motivasjon og for svake faglige prestasjoner til å kunne gjennomføre en ordinær videregående opplæring. Departementet legger generelt til grunn at alle elever følges tett opp gjennom hele grunnskolen - også på ungdomstrinnet. Likevel er det hvert år 4-5000 elever med under 30 grunnskolepoeng som begynner i videregående opplæring. Dersom elever med så lave karakterer skal lykkes i videregående opplæring, vil de ha behov for særskilt organisert støtte og oppfølging, særlig når det gjelder grunnleggende skrive-, lese- og regneopplæring.

Departementet vil på denne bakgrunn invitere alle landets fylkeskommuner/Oslo kommune til et treårig prosjekt der målet er at flest mulig elever skal settes i stand til å fullføre og bestå videregående opplæring. Etter departementets oppfatning bør innsatsen for at flere elever skal gjennomføre videregående opplæring, starte på ungdomstrinnet. Prosjektet retter seg derfor mot et nærmere definert utvalg elever som følges tett fra siste halvår i 10. trinn og i videregående opplæring.

Departementet inviterer fylkeskommunene til å etablere et formelt, strukturelt samarbeid med fortrinnsvis den største kommunen i fylket, og eventuelt andre. Målsettingen er, så langt det er praktisk mulig, at fylkeskommunene før 15. november 2010 innleder et

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 44

Telefon 22 24 90 90*
postmottak@kd.dep.no
www.kunnskapsdepartementet.no
Org no. 872 417 842

Opplæringsavdelingen
Telefon 22 24 76 01
Telefaks 22 24 75 96

Saksbehandler
May Britt Myhren
22247601

samarbeid med kommune(r) som til sammen dekker 30-50 % av ungdomsskoleelevene i fylket. Samarbeidet mellom fylkeskommunen og kommune(r) skal gi erfaringer som skal danne grunnlaget for en opptrapping til et samarbeid med *alle* kommunene i fylket i løpet av 2012 og 2013. Målet er å skape permanente samarbeidsrelasjoner mellom kommunene og fylkeskommunene om alle elevene i målgruppen. De mange tiltakene i videregående opplæring som er igangsatt i fylkene rettet mot målgruppen, bør koordineres og videreutvikles innenfor rammen av prosjektet.

Målgruppen for prosjektet er de 10 % svakest presterende elevene etter 1. termin i 10. trinn i hver av de *kommunene* som fylkeskommunen inviterer til å delta i prosjektet.

Tiltakene i prosjektet har som mål å øke elevenes motivasjon for, og evne til å gjennomføre videregående opplæring, blant annet gjennom en styrking av deres grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter. Det skal gjennomføres en intensiv opplæring som starter etter jul i 10. trinn, og som videreføres etter behov i overgangen til og i videregående opplæring. Departementet legger til grunn at omfanget på en slik intensivopplæring vil være på 8-10 timer pr uke fram til avslutning av skoleåret. Timene bør i størst mulig grad tas fra norsk, matematikk og engelsk/norsk fordypning i 10. trinn. Dersom dette er praktisk vanskelig, kan andre fag vurderes.

Det kan være flere måter å gjennomføre denne intensivopplæringen på. Den kan for eksempel organiseres som forsterket opplæring innenfor den vanlige klassen/gruppen med ekstra lærerressurser, eller elevene kan organiseres i egne grupper i den tiden intensivopplæringen gis. Departementet ønsker å prøve ut ulike modeller, og vil sørge for at ulike modeller kan gjennomføres innenfor regelverket, eller om nødvendig legge til rette for at slik opplæring kan gjennomføres som forsøk.

Prosjektet skal utvikle og ta i bruk mekanismer som innebærer *forpliktelser* både for skolen og eleven til å yte en ekstra innsats, fortrinnsvis gjennom å inngå en form for avtale mellom elev/foresatte og skolen. En slik avtale skal både gjøre det tydelig hva som er målet (fullført og bestått ordinær videregående opplæring) og hva som er virkemidlene for å nå målet. Det omfatter både hva som kreves av eleven og hvordan skolen vil bidra - i tillegg til at de foresatte skal ha en sentral rolle i prosessen.

Fylkeskommunen må vurdere hvordan prosjektet skal organiseres når prosjektelevene tas inn i videregående opplæring. Fylkeskommunene må også vurdere hvordan elever som tas inn i videregående opplæring fra andre kommuner enn de som deltar i prosjektet, skal inkluderes i prosjektet.

Det legges ikke opp til at de elevene i 10. trinn som deltar i prosjektet, skal ha fortrinn til valg av utdanningsprogram i videregående opplæring.

Elever som mottar spesialundervisning (IOP), utelukkes ikke fra målgruppen i prosjektet, men det må vurderes i hvert enkelt tilfelle om disse elevene kan nyttiggjøre seg de tiltakene som iverksettes i prosjektet, eller om de er best tjent med den IOP de har.

Prosjektet forutsetter at kommuner og fylkeskommuner samarbeider om å skape et bærekraftig, strukturert og målrettet system gjennom ulike tiltak for disse elevene. I opplæringslovens §13.3.c heter det: "*Fylkeskommunen skal etter oppdrag frå departementet rettleie om og medverke til kvalitetsutviklingstiltak som m.a. kan gi god samanheng mellom grunnskole og vidaregåande opplæring*" Dette innebærer både at kommuner og fylkeskommuner er selvstendige skoleeiere, og at fylkeskommunen kan gis et spesielt ansvar for tiltak som skaper en bedre sammenheng i det 13-årige løpet. Men det er viktig at tiltakene rettet mot den enkelte elev inngår i en helhet, og at tiltakene på ungdomstrinnet, i overgangen og i videregående opplæring planlegges i felleskap som et sammenhengende løp.

Fylkeskommunene fikk i 2009 og 2010 35 mill. kroner årlig til oppfølging av elever med svake resultater på de obligatoriske kartleggingsprøvene i Vg1. Disse midlene vil bli videreført også i 2011. I tillegg vil departementet finansiere prosjektledelse i hver fylkeskommune (1 mill. kroner), og en samlet prosjektledelse for deltakende kommune(r) i hvert fylke (1 mill. kroner pr fylke). Midlene skal i tillegg til å dekke lønn også bidra til å finansiere administrative utgifter i forbindelse med nasjonal aktivitet i prosjektet (deltakelse på samlinger, møter, rapportering, etc) for prosjektledelsen.

Videre vil departementet finansiere felles skolering av lærere i deltakende grunn- og videregående skoler i forbindelse med intensivopplæringen i prosjektet. Her vil en kobling til satsingen *Vurdering for læring* være aktuell, for å videreutvikle lærernes opplærings- og vurderingspraksis slik at den i større grad motiverer elevene og møter deres læringsbehov.

Det vil også bli vurdert om det skal settes av noe midler til andre relevante tiltak for elever i målgruppa, for eksempel støtte til bedrifter som tar inn elever til relevant sommerjobb, eventuelt i kombinasjon med sommerskole.

Departementet ber fylkeskommunene **innen 15. november** å melde tilbake hvilke kommuner de ønsker å samarbeide med, hvem som er prosjektansvarlig på kommunenivå, og hvem som er prosjektansvarlig i fylkeskommunen.

Departementet vil ta kontakt med Oslo kommune for å diskutere nærmere hvordan prosjektet kan utformes der.

Det tas sikte på å arrangere en første prosjektledersamling i Oslo i midten av desember.

Med hilsen

Johan Raaum (e.f.)
ekspedisjonssjef

Knut Alfarnæs
avdelingsdirektør

Kopi:
KS
Fylkesmennene

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Fylkeskommunene
Oslo kommune

Deres ref	Vår ref	Dato
	201005360-/LHH	09.11.2010

Ny GIV: Partnerskap for økt gjennomføring i videregående opplæring

Regjeringen legger nå tilrette for en storstilt satsing for å øke gjennomføringen i videregående opplæring gjennom partnerskapet i Ny GIV. Kunnskapsdepartementet vil i den forbindelse invitere alle fylkeskommunene samt Oslo kommune til å delta i et treårig prosjekt for å styrke samarbeidet mellom skoler, oppfølgingstjeneste (OT), fagopplæring og NAV.

Oppfølgingstjenesten skal ta kontakt med *alle* unge som ikke er i videregående opplæring eller arbeid fra og med avsluttet grunnskole - til og med fylte 21 år, jf. opplæringslovens § 3-6. NAV på sin side forholder seg til dem som ved egen aktivitet registrerer seg i NAV. Årlige rapporteringer fra fylkeskommunene viser at OT mangler oversikt over nær 30 prosent av sin egen målgruppe på vel 30 000 ungdommer. NAV har registrert om lag 4-5000 unge under 20 år - herunder halvparten på arbeidsmarkedstiltaket *praksisplass*. Samtidig definerer SSB i arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) tre ganger så mange, eller om lag 14 000 unge mellom 15-19 år, som arbeidssøkende. Det samlede bildet av ungdom under 20 år, utenfor opplæring og arbeid, viser at altfor mange verken er fanget opp av OT eller registrert i NAV. Kunnskapsdepartementet ser derfor behov for å styrke oppfølgingstjenestens rolle og ansvar.

Det overordnede målet er en varig og samordnet oppfølging av unge utenfor opplæring og arbeid. Oppfølgingen må bygges på et bærekraftig, strukturert og målrettet system for samarbeid om, og en helhetlig bruk av, felles virkemidler. Ungdom utenfor ordinære opplæring og arbeid skal motiveres tilbake til videregående opplæring eller til arbeid. Veien dit kan for noen unge gå gjennom deltakelse i praksisnære opplæringsløp. Dersom full kompetanse på videregående nivå ikke er et realistisk mål, skal målet være grunnkompetanse. Det bør imidlertid tilrettelegges for at grunnkompetansen senere kan bygges til full kompetanse.

Målgruppen i prosjektet er lik oppfølgingstjenestens målgruppe, jf § 13-1 i forskrift til opplæringsloven. Det er viktig å understreke at målgruppen er sammensatt og krever, av den grunn, en differensiert tilnærming. Noen ungdommer er registrert i OT en kort tid, for så å returnere til videregående opplæring eller til annen formålstjenlig aktivitet. Andre trenger

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 44

Telefon 22 24 90 90*
postmottak@kd.dep.no
www.kunnskapsdepartementet.no
Org no. 872 417 842

Opplæringsavdelingen
Telefon 22 24 76 01
Telefaks 22 24 75 96

Saksbehandler
Lennart H. Hartgen
22 24 75 15

betydelig, tett og langsiktig oppfølging. Eksempelvis er 4 prosent av alle elever som skrives ut av 10. klasse verken i opplæring eller arbeid året etter. Av dem som begynner på VG1 er 8-10 prosent verken i opplæring eller arbeid året etter. Risikoen for at unge mennesker skal bli bli stående varig utenfor opplæring og arbeid øker med tiden de unge er utenfor. Prosjektet skal derfor prioritere oppfølging av denne mest risikoutsatte delen av målgruppen.

Prosjektet har tre nasjonale innsatsområder:

1. **Utprøving av opplæringsmodeller som kombinerer arbeidspraksis med læreplanmål**
- OT skal tilrettelegge for tiltak som praksisnær opplæring og/eller arbeidspraksis, i samarbeid med videregående skoler og NAV
- Den mest risikoutsatte delen av målgruppen, de som har vært utenfor skole og arbeid i ett år eller mer, skal gis høyest prioritet

2. **Styrking av samarbeidsrelasjoner – tidlig inn med oppfølging**
- Samarbeidsrelasjoner mellom skoler, OT og NAV skal videreutvikles som permanente og bærekraftige strukturer for avklaring, veiledning, tiltaksutprøving og oppfølging av ungdom utenfor opplæring og arbeid
- Skolene skal tilrettelegge for tidlig involvering av OT ved at det avholdes *avslutningssamtaler* og undertegnes *oppfølgingsavtaler* i samarbeid med OT og andre instanser, *før* elevene formelt skrives ut av skolen (se vedlegg)
- OT skal oppnå kontakt med og følge opp hele målgruppen, men likevel på en slik måte at den mest risikoutsatte delen av målgruppen gis høyest prioritet

3. **Kompetanseheving for ansatte i oppfølgingstjenesten**
- Kunnskapsdepartementet skal i samarbeid med fylkeskommunene og fagmiljøer utvikle kompetansetilbud for ansatte i OT og eventuelt for ansatte ved skolene med sosialpedagogiske oppgaver/ansvar
- Fylkeskommunene og representanter for OT vil inviteres til dialog om innhold og form på egnede kompetansetilbud
- Det er et mål for prosjektet å ha kompetansetilbud på plass fra og med høsten 2011

Etablering og organisering av prosjektet

Kunnskapsdepartementet viser til allerede etablerte samarbeidsrelasjoner og -avtaler mellom fylkeskommunen og NAV fylke, med bakgrunn i den sentrale avtalen mellom Arbeidsdepartementet og KS fra mai 2007. Fylkeskommunene bes om å ta initiativ overfor NAV fylke for å *videreutvikle* og konkretisere dette samarbeidet innen årsskiftet. Samarbeidet bør defineres innenfor rammene av fylkets samlede prosjektdeltakelse i Ny GIV. Departementet ser det som viktig å understreke at samarbeidsavtalene legger til grunn at NAV skal bidra med arbeidsrettede tiltak.

Fylkeskommunene oppfordres videre til å organisere prosjektet slik at etablerte og velfungerende tiltak overfor OTs målgruppe, videreføres og inngår i fylkets samlede prosjektdeltakelse i Ny GIV, sammen med nye tiltak. Dette gjelder først og fremst tiltak rettet mot de som er mest risikoutsatte, jf. beskrivelser over.

Fylkeskommunen har ansvaret for å utvikle gode opplæringsmodeller og tilby praktisk organisert opplæring. Det er viktig at opplæring er knyttet til kompetansemål og at det i prosjektet forsøkes ut modeller for opplæring i kombinasjon med praksisplass finansiert av NAV, deltidsarbeid eller

lignende. NAV skal bistå fylkeskommunen med råd og veiledning rettet mot arbeidsmarkedet, samt legge til rette for arbeidsrettede tiltak, i kombinasjon med opplæring fra fylkeskommunen.

Fylkeskommunene har ansvaret for at oppfølgingstjenesten har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å ta en aktiv rolle i det tverrfaglige samarbeidet med å følge opp målgruppen, - herunder planlegging og iverksetting av tiltak. Fylkeskommunen skal ha hovedansvar for opplæringselementene i de tiltakene som tilbys, også dersom tiltaket er praksisplass gjennom NAV. Det forventes at fylkeskommunen og NAV arbeider aktivt for en bedre sammenheng mellom tilgjengelige virkemidler; opplæring og arbeidsmarkedstiltak.

Oppfølging fra OT og NAV må inngå i sammenhenger med et spekter av støttefunksjoner, eksempelvis fra kommunale tjenester. Samarbeidet i oppfølgingen bør organiseres slik at det involverer relevante deler av kommunal sektor, som uteseksjon/ungdomsenheter, rus-/psykisk helse, barnevern, frivillig sektor, bolig m.fl.

Finansiering og rapportering

Departementet vil finansiere prosjektledelse i hver fylkeskommune med 1 mill. kroner pr. år i prosjektperioden. Midlene skal i tillegg til å dekke lønnsutgifter også bidra til å finansiere administrative utgifter i forbindelse med nasjonal aktivitet i prosjektet (deltakelse på samlinger, møter, rapportering, etc.) for prosjektledelsen.

Gjennom prosjektet skal det implementeres et oppdatert statuskodeverk og et indikatorsystem for OT som sørger for bedre informasjon om målgruppen og effekter av det arbeidet OT gjør. Det vil bli definert felles rapporteringskrav og -tidspunkter for slike.

Departementet ber fylkeskommunene om tilbakemelding innen 15.desember 2010 på hvordan fylket tenker å organisere sin prosjektdeltakelse og hvem som skal være prosjektansvarlig/ kontaktperson i fylkeskommunen. Departementet ber samtidig om at fylkene redegjør for hvordan OT er organisert i fylket, samt antall dedikerte årsverk i OT p.t.

Det tas sikte på å arrangere første prosjektledersamling i Oslo i januar 2011.

Arbeidsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet vil i eget brev oppfordre NAV på fylkesnivå til å tilrettelegge for samarbeidet.

Med hilsen

Johan Raaum (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lennart H. Hartgen
seniorrådgiver

Vedlegg 1

Kopi:
KS
Fylkesmennene

Arbeidsdepartementet
Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementet
Utdanningsdirektoratet
Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barne- ungdoms- og familiedirektoratet
NAV fylke

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Fylkeskommunene

Deres ref	Vår ref	Dato
	201005360	31.08.2011

Ny GIV – Overgangsprosjektet: Samarbeid stat/fylkeskommune om nasjonalt nettverk for yrkesretting/relevans i fellesfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram.

Det må tilstrebes at alle fag i grunnopplæringen i størst mulig grad er – og oppleves – relevant for alle elever. Dette er særlig viktig for elever som inngår i målgruppa for Overgangsprosjektet fordi de i utgangspunktet sliter med lav motivasjon og har svake lese-, skrive og regneferdigheter. Disse elevene har hatt intensiv opplæring i norsk og matematikk i siste halvdel av 10.klasse.

Departementet ønsker også å rette søkelyset mot fellesfagene i videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram i forbindelse med Overgangsprosjektet.

Læreplanene i fellesfagene er gjennomgått og justert for at kompetansemålene i størst mulig grad skal kunne tilpasses ulike utdanningsprogram slik at de har relevans for alle elever. Fra høsten 2010 er prinsippet om at fellesfagene skal tilpasses det enkelte utdanningsprogram, slått fast i forskriften til Opplæringsloven § 1- 3.

Slik departementet vurderer dette, trengs det ulike former for kompetanseutvikling, og det bør prøves ut organisatoriske og metodiske grep som kan forbedre yrkesrettingen. Mange skoler og fagmiljøer for øvrig har arbeidet strukturert og målrettet med yrkesretting. Det er derfor viktig at de erfaringene, løsningene og den dokumentasjonen de har, kommer andre til gode – samtidig som nye metodiske opplegg utvikles.

Overgangsprosjektet både kan og bør være en arena for dette.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 44

Telefon 22 24 90 90*
postmottak@kd.dep.no
www.kunnskapsdepartementet.no
Org no. 872 417 842

Opplæringsavdelingen
Telefon 22 24 76 01
Telefaks 22 24 75 96

Saksbehandler
Knut Alfarnæs
952 14657

Tiltak
Målet er at alle skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram knyttes opp i et nettverk som har som felles anliggende å utvikle opplæringen i fellesfagene slik at elevene på disse utdanningsprogrammene i større grad opplever fellesfagene som relevante for det yrket de sikter mot.

Gjennom Overgangsprosjektet er det i første omgang etablert et samarbeid med 99 videregående skoler, hvorav noe over halvparten er yrkesfaglige/kombinerte skoler. Disse skolene bør ha en sentral rolle i arbeidet i innledende fase av prosjektet.

Det skal utvikles undervisningsressurser – nettbaserte og andre, som kan ha direkte overføringsverdi til den undervisningssituasjonen lærerne er i – både i klasserom og verksted.

Organisering
Departementet ber om at det i hvert fylke utpekes en videregående skole med flere yrkesfaglige utdanningsprogram, en **knutepunktskole** for yrkesretting/relevans. Departementet ser det som naturlig at knutepunktskolen bør være en av skolene som er med i Ny GIV og har hatt medarbeidere på skoleringskurs våren 2011, men dette er ikke noe absolutt krav.

Knutepunktskolen må ha lærere i fellesfagene med faglig kompetanse, interesse og motivasjon for å videreutvikle fagene innenfor prosjektets rammer. I tillegg må den ha god IKT-kompetanse, siden dette er et prosjekt som skal utvikles nettbasert og i mindre grad gjennomføres ved samlinger.

Det er mange utdanningsprogram, men mange av metodene som benyttes i arbeidet med yrkesretting, vil være de samme, og det skal derfor legges stor vekt på generell yrkesrelevans. Knutepunktskolen må derfor ikke nødvendigvis ha alle utdanningsprogram i sin tilbudsstruktur.

En lærer i hvert av fagene norsk, engelsk og matematikk fra knutepunktskolen får oppgaven med å samle egne kolleger og kolleger fra de øvrige skolene i fylket med yrkesfaglige utdanningsprogram om prosjektet. De tre lærerne og den utpekte skolen inngår som fylkets representant i et nasjonalt nettverk av skoler som har fellsfagenes relevans for yrkesfaglige utdanningsprogram som et utviklingsprosjekt. En ressursperson for hvert av de tre fagene vil få et utvidet ansvar og bli kontaktperson på nasjonalt nivå.

Knutepunktskolene inngår i et nasjonalt nettverk som igjen er knyttet opp mot den sentrale Ny GIV prosjektledelsen. De tre lærerne fra knutepunktskolen utgjør sammen med kolleger fra de andre fylkene prosjektets medarbeidere, det vil si ca 60 personer som blir honorert for deltakelsen.

Denne delen av satsingen gjelder videregående skoler og de lærere som arbeider med fellesfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram, men det enkelte fylke må ta stilling til hvorvidt også de samarbeidende lærerne i ungdomsskolene skal trekkes inn.

Fylkeskommunen er ansvarlig overfor Kunnskapsdepartementet for den aktiviteten som er beskrevet i prosjektinvitasjonen som gjelder Knutepunktskolen, og det er opp til skolen og fylkeskommunen å utvide engasjementet til eventuelt også å innebære andre former for faglig utviklings- og motivasjonsarbeid som lett kan kombineres med prosjektets formål. Tradisjonelle kurs og andre motivasjonsaktiviteter, videreføring av samarbeidet med nasjonale sentre og vitensentre kan bli en del av knutepunktskolens oppgave, men da organisert og finansiert av fylkeskommunen.

Den fylkeskommunale prosjektlederen for Overgangsprosjektet må ha en koordinerende funksjon, og være bindeledd til den nasjonale prosjektledelsen for Ny GIV.

Metodikk
Det legges opp til en "bruk og del – metodikk" som lanseres på en egnet læringsplattform, og som gjør det mulig for alle å bidra og dele aktuelt fagstoff med hverandre. Departementet vil også sette av midler til samlinger, konferanser og annet spredningsarbeid.

Økonomi
Til hver fylkeskommune fordeles kr 600.000 per år i prosjektperioden til Knutepunktskolen. Dette inkluderer frikjøp av tre lærere, en for hvert av de tre fagene norsk, matematikk og engelsk, med minimum 25 % stilling per lærer. Midlene skal også dekke kostnader forbundet med etablering av infrastruktur for, og drift av, prosjektet. For 2012 og 2013 tas det forbehold om Stortingets vedtak om budsjettet.

Tre av disse lærerne på landsbasis – en for hvert av fagene - vil bli frikjøpt i 50% slik at disse kan ha et utvidet ansvar i dialogen med nasjonal prosjektledelse. Departementet ber om forslag til hvem dette kan være.

Dersom noen fylkeskommuner har andre modeller som ivaretar samme mål, er departementet åpen for å diskutere slike løsninger. Likevel forutsettes det at alle deltar i nettverket og samarbeider om utvikling og deling av gode læringsopplegg. Dette gjelder også private skoler.

Fylkeskommunene må selv utvikle en læringsplattform for å gjøre læringsressursene tilgjengelige.
Prosjektet startes opp høsten 2011 og det tas sikte på at det avsluttes i løpet av 2013.
Departementet ber om tilbakemelding på hvilke skoler som pekes ut som knutepunktskoler og navn på de tre lærerne innen 15.09.2011

Med hilsen

Dag Johnsen
prosjektdirektør

Knut Alfarnæs
avdelingsdirektør
prosjektleder, Overgangsprosjektet

Kopi:

Utdanningsdirektoratet
Fylkesmennene
Norske Friskolers Landsforbund

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Fylkeskommunene
Oslo kommune

Deres ref	Vår ref	Dato
	201005360-/KAL	01.12.11

Visse justeringer i de overordnede føringene for Ny GIV - Overgangsprosjektet

Det vises til brev til fylkeskommunen av 27.10.2010: NY GIV: Partnerskap for økt gjennomføring i videregående opplæring og brev av 31.8.2011 om opprettelse av nasjonalt nettverk for yrkesretting og relevans. Videre vises det til møtet i partnerskapet for Ny GIV 23.11.11 og til møte med Forum for fylkesutdanningssjefer 1.desember 2011.

Departementet vil med dette informere om følgende justeringer i prosjektet.

Målgruppen for Overgangsprosjektet
Departementet er kjent med at på en rekke videregående skoler er "Ny GIV-elever" i mindretall blant de svakest presterende i Vg1. Mange videregående skoler rekrutterer elever fra kommuner som verken deltar i prosjektets fase 1 eller 2. Dette gjør at mange videregående skoler etter departementets vurdering ikke får tilstrekkelig eierforhold til prosjektet, noe som kan bidra til svakere gjennomføring. Derfor foretar departementet med dette en redefinering av målgruppa i Ny GIV Overgangsprosjektet i videregående opplæring:

Målgruppa i prosjektet er de 10% svakest presterende elevene etter 1.termin i 10.klasse i de kommunene som deltar. Disse elevene skal få tett oppfølging i siste termin i 10.klasse og tiltakene skal videreføres *etter behov i overgangen til videregående opplæring og i videregående opplæring*. Dette endres ikke.

Men i **tillegg** åpner departementet for at elever som presterer svakt (på eller under kritisk grense) på obligatoriske kartleggingsprøver i norsk og matematikk høsten i Vg1 blir innlemmet i elevgruppa som omfattes av Ny GIV. Også her må det brukes skjønn i

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 44

Telefon 22 24 90 90*
postmottak@kd.dep.no
www.kunnskapsdepartementet.no
Org no. 872 417 842

Opplæringsavdelingen
Telefon 22 24 76 01
Telefaks 22 24 75 96

Saksbehandler
Knut Alfarnæs
952 14657

utvelgelsen av elevene, og fylkeskommunen må vurdere om det skal inngås noen form for avtale med disse elevene på samme måten som i grunnskolen.

Dette betyr altså at elevgruppa som tilhører Ny GIV i videregående opplæring, kan bestå av alle de som har hatt intensivopplæring i siste del av 10.klasse og de elevene som presterer svakt på de obligatoriske kartleggingsprøvene på høsten i Vg1. Departementet legger til grunn at denne nye "Ny GIV-gruppa" følges tett opp, blant annet gjennom de midlene som er tildelt fra Utdanningsdirektoratet til dette formålet.

Oppfølgingsperioden utvides til å omfatte også overgangen mellom Vg2 og Vg3/inngåelse av lærekontrakt.

Relevans/Yrkesretting
I brevet til fylkeskommunene av 31.8 inviterte departementet til at tre lærere ble frikjøpt i inntil 50% for å ta et nasjonalt fagansvar for yrkesretting. På bakgrunn av responsen fra fylkeskommunene har departementet i ettertid inngått en avtale med nasjonale sentra for at disse skal ta på seg denne oppgaven. Det gjelder Matematikksenteret, Lesesenteret, Skrivesenteret og Fremmedspråksenteret.

Departementet minner samtidig om sammenhengen mellom Overgangsprosjektet og Oppfølgingsprosjektet. De videregående skolene og oppfølgingstjenesten har et samarbeidsansvar knyttet til å etablere oppfølgingsavtaler og prøve ut tiltak for eksempel i form av en kortere og mer praktisk basert videregående opplæring. Noen "Ny GIV-elever" vil sannsynligvis droppe ut av videregående opplæring i løpet av året og i overgangen mellom skoleår. For å øke gjennomføringen fordrer dette et tett og praktisk samarbeid mellom prosjektene rundt en felles målgruppe.

Med hilsen

Dag Johnsen
prosjektdirektør

Knut Alfarnæs
avdelingsdirektør
prosjektleder Ny GIV
Overgangsprosjektet

kopi: kommunene
fylkesmennene

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Alle fylkeskommuner
Oslo kommune

Deres ref	Vår ref	Dato
	12/6346	07.11.2013

Ny GIV: Invitasjon til å videreføre Ny GIV i videregående opplæring

Kunnskapsdepartementet viser til invitasjonsbrev til fylkeskommunene/Oslo kommune datert 27. oktober 2010, 9. november 2010 og 31. august 2011 om å delta i det treårige prosjektet Ny GIV. Alle fylker har deltatt i prosjektet.

Det overordnede målet med Ny GIV var å øke gjennomføringen i videregående opplæring fra 69 til 75 prosent innen 2015.

Fylkeskommunene har gjort et viktig arbeid med prosjektene gjennom perioden og har - så langt departementet kan vurdere - skaffet seg nyttige erfaringer. Skoleringen av lærere i Overgangsprosjektet har vært vurdert svært positivt. Det har vært en gunstig utvikling i oppfølgingstjenesten og det er gjennom FYR-prosjektet utviklet mange nye og gode læringsressurser.

Det for tidlig å fastslå effekten av de ulike tiltakene i Ny GIV. På nasjonalt nivå viser imidlertid *Gjennomføringsbarometeret* at det er svært krevende å nå målsettingene. Det er få fylkeskommuner som har en gjennomføring som er i tråd med de målsettingene som de selv har satt.

På denne bakgrunn mener departementet at innsatsen for å øke gjennomføringen i videregående opplæring må forsterkes. Dette kan skje både gjennom et mer forpliktende samarbeid mellom fylkeskommunene i kvalitetsnettverket, ved en sterkere lederforankring av de Ny GIV-tiltakene som videreføres i 2014 og en bedre sammenheng mellom disse og andre tiltak i fylkeskommunal regi. Fylkeskommunene inviteres derfor til å delta i en videreutvikling av de fylkeskommunale prosjektledernettverkene både i Overgangs- og

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Opplæringsavdelingen	Saksbehandler
Postboks 8119 Dep	Kirkeg. 18	22 24 90 90*		Dag Johnsen
NO-0032 Oslo		Org no.		22 24 75 15
postmottak@kd.dep.no	http://www.kd.dep.no/	872 417 842		

Oppfølgingsprosjektet fra 2014 og ut 2016.

Departementet vil i videreutviklingen finansiere inntil to stillinger for å bidra til å nå målsettingen om at flere skal fullføre og bestå videregående opplæring. Finansieringen forutsettes brukt til videreføring og videreutvikling av arbeidet som er igangsatt gjennom Ny GIV Oppfølgingsprosjektet og Overgangsprosjektet. Arbeidet skal gis høy prioritet og inngå i fylkeskommunenes virksomhetsstyring og aktiviteter. Det skal legges vekt på erfaringsdeling mellom fylkeskommunene. I tillegg gir departementet midler til å videreføre arbeidet med yrkesretting (FYR). Samlet vil dette beløpe seg til 3 mill. kroner per år per fylke.

Gjennomføringsbarometeret har etablert et felles og kvalitetssikret indikatorsett til bruk i nasjonal og lokal vurdering av tilstanden i videregående opplæring. Arbeidet med å utvikle nye og forbedre de eksisterende indikatorene vil videreføres.

Premisser for deltakelse i videreføringen
En videreføring av Ny GIV forutsetter målrettede og tydelige tiltak forankret i ledelsen både på fylkes- og skolenivå. Det er også en forutsetning at samarbeidet med kommunene og avgiverskolene videreføres.

Departementet vil legge til rette for at arbeidet innenfor rammen av Ny GIV planlegges i nær sammenheng med aktivitetene til det fylkeskommunale kvalitetsnettverket som er under etablering. Møter / samlinger knyttet til videreutvikling og statusrapportering av arbeidet i Ny GIV samkjøres så langt det er praktisk mulig med møter i Forum for fylkesutdanningssjefer (FFU). Videre forutsettes det at fylkene gjennom kvalitetsnettverket bidrar til å framskaffe nødvendig informasjon om status i utviklingsarbeidet. Til støtte i dette arbeidet brukes også ressurser fra effektiviseringsnettverket for videregående opplæring. Ressurser til videreføring skal bidra til at fylkeskommunene utveksler informasjon og erfaringer på tvers av fylker.

1. Overgangsprosjektet

Overgangsprosjektet skal også i fortsettelsen først og fremst være opptatt av tiltak for svakt presterende elever. Disse elevene skal vies særlig oppmerksomhet gjennom opplæringstiltak som møter dem på det nivået de befinner seg - både faglig og motivasjonsmessig. Det skal arbeides systematisk og målrettet for å videreutvikle elevenes grunnleggende ferdigheter og øke deres motivasjon og lærelyst slik at mulighetene for å fullføre og bestå videregående opplæring øker. Dette krever at fylkeskommunen bidrar til at lærerne har den nødvendige kompetansen og at skolene har en samordnet og helhetlig tilnærming til tiltak for denne elevgruppen.

2. Oppfølgingsprosjektet

Oppfølgingsprosjektet skal arbeide med å etablere tverrfaglige forebyggende tiltak også rettet mot elever i videregående opplæring med høy risiko for å frafall. Utvikling av tiltak for at ungdom utenfor opplæring og arbeid skal returnere til videregående opplæring eller kvalifisere seg til ordinært arbeid skal fortsette. Videreføringen skal omfatte:

- etablering av konkrete samarbeidsavtaler med kommuner om oppfølgingen av utsatte elever i videregående opplæring og om ungdom utenfor arbeid og opplæring, herunder tiltak knyttet til levekårsvansker av betydning for frafall
- utvikling av praksisnære og kvalifiserende tiltak, blant annet i samarbeid med NAV
- samarbeid med Fylkesmannen om Ny GIV, jf. felles embetsoppdrag fra Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet for 2013. Embetsoppdraget vil videreføres i 2014.

3. FYR

Arbeidet med yrkesretting og relevans (FYR) videreføres og skal fortsatt rette seg mot alle elever i yrkesfaglige utdanningsprogram. Departementet legger til grunn at frikjøp av fire lærere i 25 % ved knutepunktskolene videreføres. Prosjektledelsen skal samhandle med knutepunktskolen og de fire ressurslærerne. Det skal utvikles rutiner for spredningsarbeidet innad i eget fylke og for produksjon og publisering av læringsressurser.

Departementet ber om svar på om fylkeskommunene/Oslo kommune ønsker å delta videre i Ny GIV innen 30. november. Ved ønske om deltakelse bes det om en beskrivelse av hvordan fylkeskommunen planlegger å bruke ressursene til prosjektledelse, hvordan dette inngår i fylkeskommunens administrative styringslinje og hvem som er de ansvarlige medarbeidere i fylkeskommunens utdanningsadministrasjon.

Det tas forbehold om resultatene av stortingets behandling av statsbudsjettet for 2014.

Med hilsen

Johan Raaum (e.f.)
Ekspedisjonssjef

Dag Johnsen
Prosjektdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Utgitt av:
Kunnskapsdepartementet

Trykk:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon 03/14 - 200

MILJØMERKET
Trykkeri 241-446